

VAKUUTUSVALVONTA

VAKUUTUSVALVONTA- VIRASTO

Toimintakertomus ja
tilinpäätöslaskelmat
2006

SISÄLLYSLUETTELO

1. TOIMINTAKERTOMUS.....	1
1.1 Johdon katsaus	1
1.2 Toiminnan vaikuttavuus.....	2
1.3 Toiminnallinen tehokkuus.....	13
1.3.1 Toiminnan taloudellisuus.....	13
1.3.2 Toiminnan tuottavuus	17
1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	19
1.4 Tuotokset ja laadunhallinta	22
1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	22
1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	23
1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	24
1.6 Tilinpäätösanalyysi	24
1.6.1 Rahoituksen rakenne	24
1.6.2 Talousarvion toteutuminen	27
1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma	27
1.6.4 Tase	28
1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma.....	28
1.8 Arviointien tulokset.....	29
1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	29
2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA.....	30
3. TUOTTO- JA KULULASKELMA	31
4. TASE.....	32
5. LIITETIEDOT	34
6. ALLEKIRJOITUKSET	39

VAKUUTUSVALVONTAVIRASTO TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2006

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Johdon katsaus

Valvonta ja tarkastus

Vuonna 2006 tehtiin kaikista merkittävimmistä vakuutusyhtiöistä riskiarviot. Vakuutusyhtiöiden vakavaraisuudet olivat pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Vakuutus- ja rahoituskonserneissa on viime aikoina korostunut pääomien tehokas käyttö ja siihen liittyen konsernien tytäryhtiöiden pääomitustason huomattava alentuminen. Tällainen pääomituspolitiikka edellyttää tytäryhtiöiltä kehittyneitä riskienhallintamenetelmiä.

Vakuutusyhtiöiden riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tasoa voi tehtyjen tarkastusten perusteella pitää keskimäärin tyydyttävänä. Merkillepantavaa on, että useat yhtiöt ovat viime vuosina panostaneet tämän alueen kehittämiseen. Vuoden aikana virastossa kehitettiin sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontamalli ja aloitettiin siihen tukeutuen pilottitarkastukset. Nämä tarkastukset ovat jatkossa vakavaraisuusvalvonnan eräs painopistealue.

Työeläkelaitosten sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa koskevan kartoituksen perusteella näyttää siltä, että kaikilla laitoksilla ei ole omia menetelmiä sijoitusriskin mittaamiseen eikä selkeää käsitystä operatiivisesta riskistä. Kaikki eivät ole myöskään riittävästi valmistautuneet vuoden 2007 alusta voimaan tulleen sijoitustoiminnan sääntelyuudistuksen käytännön vaikutuksiin.

Vakavaraisuusvalvonnassa toimintatapoja on viime vuosina muutettu merkittävästi ja vuorovaikutusta valvottavien kanssa lisätty. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkastusprosessit ovat vuorovaikutteisia ja palautteena tarkastuksista valvottavalle annetaan kertomus tarkastushavainnoista. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymiin kuuluvien vakuutusyhtiöiden johdolle esiteltiin ensimmäisen kerran valvojan laatimat riskiarviot. Kuluvana vuonna näiden tapaamisten määrää lisätään.

Menettelytapavalvonnassa toimintavuonna suunniteltua enemmän panostusta vaati vakuutusedustajien rekisteröintijärjestelmän ylläpito ja vakuutusedustuslain tulkinta. Yhteistyö valvottavien kanssa rekisteröinnin osalta ei kaikilta osin sujunut odotetulla tavalla, mikä osaltaan lisäsi virastossa rekisteröintiin tarvittua työmäärää.

Vakuutusmeklareiden menettelytapoja koskevan kartoituksen perusteella todettiin, että kaikki meklarit eivät tee lain edellyttämää tasapuolista analyysia asiakkaan tarpeisiin sopivista vakuutusratkaisuksista lainkaan ja useat meklarit tekevät hyvin puutteellisen analyysin. Virasto aloitti vuoden lopulla tarkastukset meklariyhteyksiin ja jatkaa niitä kuluvana vuonna.

Sääntelytoimet

Virasto on panostanut merkittävästi voimavarojaan Vakuutusyhtiölaki 2005 työryhmän työhön. Työryhmän viime vuoden lopussa valmistuneessa mietinnössä viraston käsitykset on pääosin otettu huomioon. Pidämme tärkeänä työryhmän ehdottaman, tulevaa EU:n vakavaraisuussääntelyä ennakoivan uuden henkivakuutuksen valvontajärjestelmän toteuttamista. Henkivakuutustuotteisiin liittyen mietinnössä jää pitkälti avoimeksi laskuperusteisen henkivakuutuksen käsite. Vakuutusyhtiölain jatkovalmistelussa olisikin kiinnitettävä huomiota siihen, että laskuperustekorkoisten ja sijoitussidonnaisten vakuutusten välinen ero on riittä-

vän selkeä sekä vakuutusyhtiön vastuuelkaa ja sitä kattavia varoja koskevan sääntelyn näkökulmasta että kuluttajien kannalta.

Määräys- ja ohjekokoelman ylläpitoon sitoutui merkittävästi viraston resursseja myös kuluneen vuoden aikana. Määräys- ja ohjekokoelmiin tehtiin muutoksia johtuen mm. eläkesäätiöiden ja –kassojen lisäeläketoimintaa koskevan lainsäädännön muutoksista ja vuoden 2007 alusta voimaan tulleista työeläkelaitosten vakavaraisuutta, vastuuelan katetta ja hallintoa koskevista lainmuutoksista.

Virasto on merkittävästi panostanut vakuutusvalvojen eurooppalaisen komitean CEIOPSin (Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors) työhön erityisesti valmisteltaessa vakuutustoiminnan sääntelyä koskevia neuvoja komissiolle sekä suosituksia vakuutusvalvojen valvontakäytäntöjen yhtenäistämiseksi (Solvenssi II). Viraston yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa linjaamat tavoitteet toteutunevat kohtuullisen hyvin puitedirektiiviehdotuksessa, joka komission on tarkoitus antaa heinäkuussa 2007.

Hallinto ja johtaminen

Vakuutusvalvontavirasto uudisti organisaatiotaan alkuvuodesta 2006 vastaamaan valvontaympäristössä tapahtuvaa kehitystä. Samalla selkeytettiin viraston sisäistä tehtäväjakoja ja panostettiin parempaan ja tehokkaampaan esimiestyöhön sekä toiminnan ohjaukseen.

Vuoden aikana määriteltiin yhdessä Rahoitustarkastuksen kanssa tuloksellisuuden seurantaan varten yhteiskunnallisen vaikuttavuuden raportointitavat. Lisäksi Vakuutusvalvontavirasto määritteli itselleen toiminnallisen tuloksellisuuden mittarit. Mittarit otetaan kokonaisuudessaan käyttöön vuoden 2007 tuloksellisuuden arvioinnissa, mutta niitä käytetään soveltuvin osin jo tässä toimintakertomuksessa.

Virastossa tehtiin kuluneen vuoden aikana sisäisen valvonnan kartoitus ja aloitettiin säännöllinen riskien tunnistaminen sekä niiden hallintakeinojen arviointi ja kehittäminen.

Hallintopalvelujen ulkoistamista jatkettiin siirtämällä viraston osto- ja myyntilaskutus sekä maksuliikenne Valtiokonttorin palvelukeskukseen sosiaali- ja terveysministeriön palvelukeskushankkeessa sovitun mukaisesti.

1.2 Toiminnan vaikuttavuus

Vakuutusvalvontaviraston toiminnan tavoitteet liittyvät ministeriön yhteiskunnalliseen vaikuttavuustavoitteeseen ”Toimivat palvelut ja kohtuullinen toimeentuloturva”. Valvonnan tavoitteena on vuoden 2006 tulossopimuksen mukaan vakuutuslaitosten vakaa toiminta sekä luottamuksen säilyminen vakuutustoimintaan. Viraston tehtävänä on valvottavien toiminnan lainmukaisuuden valvonta sekä vakuutusten ottajien ja vakuutettujen etujen turvaaminen. Tämän tavoitteen kannalta ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi tulossopimuksen mukaisia kriittisiä menestystekijöitä ovat seuraavat:

- valvottavilla on riittävä vakavaraisuus
- valvottavilla on asianmukainen hallinto, sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmät
- valvottavat noudattavat asiakassuhteissaan lain ja hyvän vakuutustavan mukaisia menettelytapoja
- saadut valvontahavainnot välittyvät riittävältä ja oleellisilta osiltaan sosiaali- ja terveysministeriön lainsäädäntövalmisteluun ja päätöksentekoon
- viraston viestintä on riittävän laajaa ja kattavaa.

Virasto määritteli vuoden aikana, yhteistyössä Rahoitustarkastuksen kanssa, toiminnan tuloksellisuudelle arviointimittarit. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden arviointi katsottiin tarkoituksenmukaisimmaksi toteuttaa toimialan tilan ja valvojan vaikuttamiskeinojen laadullis-

senä arviona siten, että arvio perustellaan ja konkretisoidaan selkeästi valituin ja mahdollisuuksien mukaan julkistettavin indikaattorein.

Eurooppalaisten ja suomalaisten vakuutuslaitosten vakavaraisuus¹

Eurooppalaisen vakuutusalan kannattavuus ja vakavaraisuus on säilynyt hyvällä tasolla ja vakaus eri mittareilla tarkasteltuna on edelleen parantunut. Vahinkovakuutuksen vakuutus-tekniinen kannattavuus on parantunut yleisesti. Lisääntynyt kilpailu eräissä jäsenmaissa on alentanut vakuutusmaksutulon kasvua, mutta samalla korvausmenojen kasvu on hidastunut vielä enemmän. Henkivakuutuksen vakuutusmaksutulon kasvu on jatkunut tasaisena useissa jäsenvaltioissa. Kasvu on saavutettu erityisesti sijoitussidonnaisissa vakuutuksissa perustekorkoisen vakuuttamisen ollessa kuitenkin edelleen suurempi vakuutusmaksutulon lähde. Eläkevakuuttajien vakavaraisuus on parantunut erityisesti hyvien osakesijoitustuottojen ansiosta. Jälleenvakuuttajat ovat hyvin toipumassa useiden peräkkäisten luonnonkatastrofien aiheuttamista korvausmenoista. Tähän on vaikuttanut erityisesti jälleenvakuuttajien hyvää pääomitus pohja ja jälleenvakuutuksen hyvän maksutason säilyminen.

Eurooppalaisten vakuuttajien vakavaraisuutta voi pitää riittävänä ja se on parantunut osittain myös hyvien osakesijoitustuottojen ansiosta. Silti useita riskejä ja uhkia vakauden säilymiselle on olemassa. Näistä tärkeimpinä voidaan mainita alhaisen korkotason aiheuttama uudelleensijoitusriski, finanssimarkkinoiden hintavaihtelun (volatiliteetin) lisääntyminen, osakemarkkinan arvostustasoon liittyvät riskit sekä vakuutusmaksutulon kasvua heikentävä lisääntynyt kilpailu. Vahinkovakuutuksen maksutulon kasvu jatkunee maltillisena suhteellisen korkean vakuuttamisasteen johdosta. Uhkina voi edelleen myös mainita ettei jälleenvakuutuksen vakuutusmaksutasoja pystytä säilyttämään nykyisellä kannattavuustasollaan sekä uudet luonnonkatastrofit ja elinajan pidentymisestä aiheutuvat riskit.

Suomalaisten vakuutuslaitosten vakavaraisuus kehittyi suotuisasti vuoden aikana. Vuoden lopun vakavaraisuuslukuihin vaikuttivat kuitenkin heikentävästi joidenkin henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden tekemät merkittävät osingonjakopäätökset sekä erään henkivakuutusyhtiön jakamat ylimääräiset asiakashyvitykset vakuutussäästöille. Pitkälti näistä syistä johtuen vahinkovakuutusyhtiöiden yhteenlaskettu toimintapääoma laski 5 % 2.064 miljoonaan euroon ja henkivakuutusyhtiöillä toimintapääoma kasvoi ainoastaan 3 % 4.727 miljoonaan euroon. Työeläkeyhtiöiden vakavaraisuus vahvistui peräti 17 % 17.107 miljoonaan euroon. TEL-eläkesäätiöiden toimintapääoma nousi 7 % ja TEL-eläkekassojen 21 % vuoden alun tilanteeseen verrattuna.

Vakuutuslaitosten toimintapääomat suhteessa vähimmäismäärään:

	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	30.9.2006	31.12.2006 (*)
Vahinkovakuutusyhtiöt	406 %	350 %	389 %	390 %	354 %
Henkivakuutusyhtiöt	308 %	332 %	422 %	428 %	423 %
Työeläkevakuutusyhtiöt	324 %	352 %	371 %	330 %	338 % (**)
Eläkekassat	997 %	914 %	840 %	729 % (***)	879 % (**)
Eläkesäätiöt	1103 %	992 %	981 %	923 % (***)	984 % (**)

*) ennakotieto

**) Työeläkevakuutusyhtiöiden toimintapääoman vähimmäismäärävaatimus on 2/3 vakavaraisuusraja ja TEL-eläkesäätiöillä sekä -eläkekassoilla 1/3 vakavaraisuusraja.

***) 30.6.2006 tilanne

¹ Lähteet: 1) CEIOPS-FS-14/06S, December 2006, Financial Conditions and Financial Stability in the European Insurance and Occupational Pension Fund Sector 2005-2006, Risk Outlook; 2) VVV:n lehdistötiedote 1/2007; Vakuutusyhtiöiden, eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vakavaraisuus 31.12.2006

Keskeisin tekijä vakuutuslaitosten positiivisessa vakavaraisuuskehityksessä oli osakesijoitusten arvonnousu. Vuoden aikana tapahtuneella markkinakorkojen nousulla oli negatiivinen vaikutus erityisesti joukkovelkakirjalainojen arvoihin. Pidemmällä tähtäimellä korkojen nousulla on myös positiivisia vaikutuksia vakuutusyhtiöiden taloudelliseen tilanteeseen, kun mm. henkivakuutusyhtiöiden antamien tuottolupausten täyttäminen helpottuu. Vahinkovakuutusyhtiöiden vakuutusteknistä kannattavuutta voidaan edelleen pitää varsin hyvänä. Hyvä vakuutustekninen kannattavuus näkyy osaltaan vakavaraisuuspääomaan sisältyvän tasoitsemäärän kasvuna, mikä osaltaan tukee vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuusasemaa.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus on koko alan tasolla hyvä, joskin joidenkin yhtiöiden vakavaraisuudet ovat ainoastaan tyydyttävää tasoa. Työeläkeyhtiöiden, TEL-eläkekassojen ja TEL-eläkesäätiöiden vakavaraisuusasemat ovat hyvällä tasolla.

Vakavaraisuusvalvonta

Vuonna 2006 tehtiin riskiarviot² kaikista merkittävimmistä valvottavista toimintasuunnitelman mukaisesti. Riskiarviot kattoivat markkinoista yli 80 prosenttia. Suurin kattavuus oli vahinkovakuutuksen osalta, 87 prosenttia markkinoista³. Henkivakuutuksen kattavuus oli 80 prosenttia ja työeläkevakuutuksen 82 prosenttia. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymiin kuuluvien vakuutusyhtiöiden (yhteensä viisi vakuutusyhtiötä/vakuutuskonsernia) riskiarviot esiteltiin myös ao. yhtiöiden johdolle. Näiden tilaisuuksien avulla pyritään edistämään vuoro-vaikutusta valvottavien kanssa ja selkeyttämään valvottaville viraston näkemystä niiden toiminnallisesta riskiasemasta suhteessa vakavaraisuuteen. Näin valvoja pyrkii jo varhaisessa vaiheessa havaitsemaan, mikäli yhtiön riskiasema olisi kehittymässä epäsuotuisaan suuntaan ja vaikuttamaan omalta osaltaan siihen, että tilanne saadaan hallintaan jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Valvottavien riskiasemaa arvioidaan riskiarvioissa mm. erilaisten sijoitustoiminnan ja vakuutustoiminnan stressitestien ja laadullisen analyysin avulla. Stressitestejä suoritetaan kohdistamalla tuloksen kannalta negatiivisia muutoksia sekä sijoitusomaisuuseriin että vahinkovakuutuksen vakuutusteknisiin riskeihin ja analysoimalla muutosten vaikutusta vakuutusyhtiön vakavaraisuustilanteeseen.

Pääsääntöisesti vakuutusyhtiöiden vakavaraisuudet olivat Suomessa hyvällä tasolla. Niiden pääomitus kestää kohtuullisen hyvin talouden ääriolosuhteissa tapahtuvia rahoitusmarkkinoiden korjausliikkeitä. Viime aikoina lisääntynyt trendi asettaa konsernien tytäryhtiöille melko alhainen pääomitus-taso on omiaan lisäämään riskejä, että heikon taloudellisen kehityksen aikoina yhtiöiden vakavaraisuus painuu valvojan näkökulmasta liiankin alhaiselle tasolle. Tällainen pääomituspolitiikka painottaa tytäryhtiöiden kehittyneitä riskienhallintamenetelmiä.

Muista kuin edellä mainittujen riskiarvioiden piiriin kuuluvista eläke- ja vakuutuslaitoksista tehtiin tilinpäätöksiin ja virastolle tilinpäätöstietojen yhteydessä toimitettaviin raportteihin perustuen yhteenvedot. Eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen osalta keskityttiin lakisääteistä työeläkevakuutustoimintaa harjoittaviin laitoksiin. Näiden valvottavien toiminnalliset tilanteet vaihtelevat suuresti, jolloin myös toiminnallisten riskien kirjo on laajaa.

Kertomusvuoden aikana kehitettiin pienempien yhtiöiden ja lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavien eläkesäätiöiden ja -kassojen valvontaan ns. suppea riskiarviomalli, jota sovelletaan ensimmäisen kerran keväällä 2007.

Virasto valvoo Kuntien eläkevakuutuksen, Valtion Eläkerahaston ja Kirkon eläkerahaston sijoitustoimintaa sekä Työttömyysvakuutusrahaston taloutta. Valvonnasta annettiin vuosira-

² Riskiarviolla tarkoitetaan vuoden valvontahavainnoista ja valvottavan taloutta kuvaavista tunnusluvuista tehtyä koostetta, jossa valvottavan riskiprofilia verrataan käytettävissä oleviin pääomiin.

³ Mittarina on käytetty vahinkovakuutuksen osalta maksutuloa ja henki- ja työeläkevakuutuksen osalta taseen loppusummaa.

portit Kuntien eläkevakuutuksesta sisäministeriölle, Valtion eläkerahastosta valtiovarainministeriölle, Kirkon eläkerahastosta kirkkohallitukselle ja Työttömyysvakuutusrahastosta sen hallitukselle.

Työttömyyskassan jäsenmaksun tulee yhdessä valtionosuuden ja työttömyysvakuutusrahaston osuuden kanssa riittää työttömyyskassan sitoumusten täyttämiseen. Virasto vahvisti työttömyyskassojen vuoden 2007 jäsenmaksut marraskuussa 2006. Kaikkien työttömyyskassojen jäsenmaksut vahvistettiin sellaiseen tasoon, että tasoitusrahaston määrän voitiin arvioida olevan vuonna 2007 vähintään 100 prosenttia työttömyyskassan omalla vastuulla olevista menoista.

Valvottavien hallinto, sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmät

Virasto pyrkii edistämään valvottavien omaa riskienhallintaa ja sen kehittämistä. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tarkastukset on vuoden aikana kohdistettu siten, että tarkastusten suorittamisen jälkeen on markkinoista vuonna 2002 aloitetulla tarkastuskierroksella henki- ja vahinkovakuutuksen osalta tarkastettu noin 60 prosenttia ja eläkevakuutuksen osalta 90 prosenttia markkinoista. Vuoden aikana tehdyissä tarkastuksissa annettiin suosituksia toiminnan kehittämiseksi 5-7 kussakin tarkastuksessa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tasoa voi pitää keskimäärin tyydyttävänä. Merkillepantavaa on, että useat yhtiöt ovat viime vuosina panostaneet tämän alueen kehittämiseen.

Vuoden aikana kehitettiin sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvontamalli ja aloitettiin kaksi ensimmäistä pilottitarkastusta uuteen malliin tukeutuen. Nämä tarkastukset ovat jatkossa vakavaraisuusvalvonnan eräs painopistealue. Loppuvuodesta virasto kartoitti erillisellä kyselyllä TEL-laitosten sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa. Tilanne eri valvottavissa vaihtelee laitoksen tyyppin (yhtiö/eläkesäätiö/eläkekassa), koon ja sijoitusomaisuuden koostumuksen mukaan. Huolestuttavana virasto pitää sitä, että kaikilla valvottavilla ei ole omia menetelmiä sijoitusriskin mittaamiseen. Sijoitusten riskeihin perustuva lain edellyttämä vakavaraisuuslaskenta ei viraston näkemyksen mukaan yksinään ole riittävä sijoitusriskien hallintakeino, vaan valvottavalla edellytetään olevan käytössä omia työvälineitä riskien tunnistamiseksi, mittaamiseksi ja rajoittamiseksi. Kyselyn perusteella sijoitustoimintaan liittyvän operatiivisen riskin sisältö ei ole kaikille valvottaville selvä. Virasto tulee käymään näitä havaintoja läpi kyseisten valvottavien kanssa.

Kertomusvuoden aikana kartoitettiin erillisellä kyselyllä valmiuslain mukaisen varautumisvelvollisuuden piiriin kuuluvien vakuutusyhtiöiden ja – yhdistysten varautumisen tasoa. Viraston selvityspyyntöön saatujen vastausten perusteella voitiin todeta, että jokaisella valvottavalla on hallituksen käsittelemä varautumissuunnitelma ja nimetty vastuuhenkilö. Lisäksi tehtiin vakuutusyhtiöille kysely pandemiaan varautumisesta ja mahdollisen pandemian vaikutuksesta niiden toimintaan. Osa yhtiöistä on laatinut oman suunnitelman pandemiaa varten, osalla pandemia sisältyy em. yleiseen varautumissuunnitelmaan.

Työttömyyskassojen hallinnon valvonnassa kiinnitettiin edelleen huomiota työttömyyskassojen itsenäiseen hallintokäytäntöön. Loppuvuodesta aloitettiin seurantaselvitys, miten Vakuutusvalvontaviraston kesällä 2003 antama työttömyyskassojen itsenäisyyttä koskeva kannanotto on otettu työttömyyskassojen hallinnossa huomioon.

Menettelytapavalvonta

Vakuutusedustus

Menettelytapavalvonnan osalta merkittävää panostusta vaativat ennen uuden vakuutusedustuslain voimaantuloa vuonna 2005 vakuutusasiamiehenä toimineiden n. 6000 vakuutusasia-

miehen tietojen tallentaminen syksyllä 2005 käyttöön otettuun vakuutusedustuslain mukaiseen vakuutusedustajien rekisterijärjestelmään, rekisterin päivittäinen ylläpito ja rekisteröintivaatimusten täyttämiseen liittyvä lain tulkinta. Yhteistyö valvottavien kanssa rekisteröinnin osalta ei kaikilta osin sujunut odotetulla tavalla, mikä osaltaan lisäsi viraston rekisteröintiin tarvittua työmäärää. Rekisteröinnin yhteydessä havaittiin, että rekisteröintiin liittyvässä prosessissa kaikki vakuutusyhtiöt eivät riittävästi valvo ja ohjaa asiamiehiään.

Vakuutusedustuslain meklarin palkkiota koskevan sääntelyn tulkintaa virasto linjasi niin, että meklari ei saa siirtymäajan päätyttyä ottaa palkkiota vastaan muulta kuin toimeksiantajaltaan.

Vakuutusedustuslain soveltamista ja vakuutusmeklareiden menettelytapoja kartoitettiin meklareille suunnatulla kyselytutkimuksella. Tutkimuksessa kysyttiin ammattitaidon ylläpidosta, meklarista annettavien tietojen ilmoittamisesta ja tasapuolisen analyysin laatimisesta asiakkaille. Eniten puutteita havaittiin tasapuolisen analyysin tekemisessä; joko analyysia ei tehty ollenkaan tai tehtiin hyvin puutteellisesti. Tulosten pohjalta suoritettiin tarkastuskäynnit kolmeen suureen vakuutusmeklariyhteykseen, joiden toimintatavoissa havaittiin puutteita. Tarkastuksia tullaan selvityksen pohjalta edelleen jatkamaan kuluvana vuonna.

Virasto joutui puuttumaan lisääntyvässä määrin Venäjän pakollisen liikennevakuutuksen laittomaan myyntiin Suomessa. Tähän liittyen poliisiviranomaiset olivat aktiivisessa yhteydessä virastoon. Koska yhdelläkään venäläisellä vakuutusyhtiöllä ei ole tällä hetkellä toimilupaa Suomessa, yhtiöillä ei voi olla Suomessa asiamiehiä. Näin ollen venäläisiä liikennevakuutuksia voivat laillisesti välittää ainoastaan vakuutusmeklarit. Eräillä vakuutusmeklareilla näyttäisi tällä hetkellä olevan lisääntyvää kiinnostusta kyseisten vakuutusten välittämiseen.

Virastolle tuli aikaisempaa enemmän ilmiantoja ja kyselyjä, jotka liittyivät luvattoman vakuutustoiminnan harjoittamiseen. Kahdesta luvattoman vakuutustoiminnan harjoittamisen epäilystä oltiin yhteydessä poliisiin.

Rahanpesun estäminen

Rahanpesun estämistä koskevien säännösten noudattamista tarkastettiin 26 valvottavassa. Tarkastuksissa havaittiin, että vakuutusyhtiöt ovat suhteellisen hyvin laatineet sekä sisäistä ohjeistusta että kouluttaneet henkilökuntaansa rahanpesun torjuntaan.

Vakuutusten markkinointi ja vakuutusehdot

Vuoden aikana saatettiin loppuun sähköisen vakuutuskaupan selvitys Suomessa harjoitettavasta internetissä tapahtuvasta vakuutuskaupasta. Selvityksessä käytiin läpi kaikkien merkittävimpien kotimaisten vakuutusyhtiöiden tarjoamat sähköiset palvelut sekä tarjolla olevat tilastoeselvitykset. Sähköisen vakuutuskaupan harjoittaminen havaittiin vähäiseksi ja internetissä oleva palvelutarjonta liittyi valtaosin muihin vakuutusyhtiön toimintoihin, kuten esimerkiksi vakuutusta koskevien tietojen päivittämiseen ja korvaushakemusten tekemiseen.

Vakuutusehtojen ja vakuutusten markkinoinnin lainmukaisuutta seurattiin aktiivisesti yhteistyössä Kuluttajien vakuutustoimiston kanssa. Joidenkin yhtiöiden tuotteiden ehdoissa tai markkinoinnissa todettiin lainvastaisia kohtia, jolloin virasto kehotti yhtiöitä korjaamaan ne. Useimmat vakuutukset, joiden ehdoissa oli puutteita, olivat kapeaa turvaa tarjoavia ns. siivuvakuutuksia, joiden markkinoille tulo näyttää lisääntyvän.

Lakisääteinen vahinkovakuutus

Lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvauskäsittelyprosessista tehtiin kyselytutkimus vakuutusyhtiöille. Kyselyssä selvitettiin muun muassa käytettäviä henkilöstöresursseja ja alan ohjeistuksen soveltamista. Saatujen selvitysten perusteella ei havaittu merkittäviä puutteita. Selvitystä jatketaan vuoden 2007 puolella.

Virasto valvoo lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen vakuutusmaksujen kohtuullisuutta vuosittaisten tilastotutkimusten perusteella ja antaa näistä tietoa julkisuuteen. Vakuutusyhtiöiden perimien vakuutusmaksujen on lain mukaan oltava kohtuullisessa suhteessa näistä vakuutuksista aiheutuviin kustannuksiin.

Tilastotutkimuksen perusteella lakisääteisen tapaturmavakuutusliikkeen vuosien 2002 - 2005 keskimääräinen tulos oli 103,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Maksutulo olisi voinut olla keskimäärin jopa 22,5 prosenttia alemmalla tasolla ilman, että vakuutustoiminta olisi ollut tappiollista, kun kaikki lajille allokoitavissa olevat sijoitustuotot otetaan mukaan. Jos sijoitustuottoina otettaisiin huomioon vain vastuuvelan diskonttausta varten tarvittava määrä, niin vakuutustoiminta olisi puolestaan ollut keskimäärin tappiollista. Lakisääteinen tapaturmavakuutus on pitkäjänteistä toimintaa, johon liittyy lukuisia pitkäkestoisia epävarmuustekijöitä, kuten esimerkiksi vakuutus- ja rahoitusmarkkinoiden syklit. Tämän takia kohtuusperiaatteen toteutumista on seurattava useamman vuoden jaksona. Yksittäisen tai edes muutamman vuoden perusteella johtopäätöksiä maksutasosta ei voida tehdä. Tilastoaineisto antaa kuitenkin hyvän keskustelupohjan lajia harjoittavien yhtiöiden ja viraston välille. Tilastovuosien kerryttyä saadaan luotettavampi kuva vakuutusliikkeen kannattavuudesta ja maksujen kohtuullisuudesta.

Vakuutusvalvontavirasto julkaisi alkuvuonna 2006 tutkimuksen liikennevakuutuksen maksuista vuosilta 2000 - 2004. Maksutason mittarina tutkimuksessa käytettiin yhdistettyä kulusuhdetta⁴. Koko liikennevakuutusliikkeen tarkastelujakson keskimääräinen yhdistetty kulusuhde oli 111 prosenttia, vaihdellen vakuutusyhtiöittäin 92 prosentista 132 prosenttiin. Vuonna 2004 yhdistetty kulusuhde oli 100 prosenttia, joka on tarkastelujakson alin. Vuoden 2004 yhdistettyä kulusuhdetta pienensi osaltaan sairaanhoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen kuluja koskenut lakimuutos. Yhdistetyt kulusuhteet poikkesivat vakuutuksenottajaryhmittäin siten, että kulusuhteiden keskiarvo oli tarkastelujaksolla luvanvaraisessa liikenteessä 138 prosenttia, yrityksillä ja yhteisöillä 122 prosenttia sekä yksityistalouksilla 106 prosenttia. Kerätyn aineiston ja yhtiöiden ilmoittamien maksumuutostietojen perusteella usean yhtiön kohdalla on kuitenkin ollut havaittavissa pyrkimystä kohdentaa maksunkorotukset siten, että ryhmien välisiä eroja saataisiin pienennettyä.

Työttömyysvakuutus

Kertomusvuonna saatiin päätökseen vertailututkimus työttömyyskassojen käyttämien eri maksatusjärjestelmien vaikutuksesta etuuksien toimeenpanoon ja rahoitusosuuksiin. Työttömyyskassat käyttävät kolmea erilaista maksatusjärjestelmää ja tutkimuksessa selvitettiin, miten nämä järjestelmät laskevat etuuden tason, sen keston ja rahoitusosuudet erilaisissa tilanteissa. Selvityksen perusteella todettiin tarpeelliseksi antaa maksatusjärjestelmiä koskevat ohjeet Vakuutusvalvontaviraston valmistelemissa ja sosiaali- ja terveysministeriön antamissa soveltamisohjeissa.

Vakuutusvalvontavirasto seuraa työttömyyskassojen käsittelyaikoja etuudensaajarekisteriin kertyvien tietojen pohjalta säännöllisesti neljännesvuosittain. Vakuutusvalvontavirasto on määritellyt työttömyyskassojen keskimääräisten käsittelyaikojen pohjalta rajan, jonka ylitty-

⁴ yhdistetyllä kulusuhteella tarkoitetaan vakuutuksista aiheutuvien kustannusten, eli korvaus- ja liikekulujen, suhdetta maksutuottoihin. Sataa prosenttia suurempi yhdistetty kulusuhde tarkoittaa sitä, että vakuutuksista aiheutuneet kustannukset ovat olleet suuremmat kuin näistä ansaitut vakuutusmaksut.

essä käsittelyajat otetaan tarkempaan seurantaan. Kertomusvuoden aikana seurantaan joutu-
neiden työttömyyskassojen määrä väheni.

Ansiopäivärahan väärinkäytöstilanteita selvitettiin vertaamalla etuudensaajarekisterin mak-
satustietoja vuodelta 2004 verotustietoihin. Vastaavanlainen vertailu oli tehty aikaisemmin
vuosilta 2001–2003. Rekisteritietojen vertaamisen jälkeen työttömyyskassat selvittivät ansi-
opäivärahan myöntämisen oikeellisuuden ja raportoivat tuloksista Vakuutusvalvontaviras-
toon. Yhteensä työttömyyskassoille lähetettiin selvitettäväksi 500 tapausta, joista 147 osoit-
tautui virhemaksatukseksi ja näistä valtaosan, 113 tapausta, katsottiin johtuvan etuuden ha-
kijan vilpillisestä menettelystä. Yhteenlaskettu aiheettomasti maksettu rahamäärä oli noin
826 000 euroa. Havainnot olivat samaa suuruusluokkaa kuin aikaisempina vuosina. Loppu-
vuodesta Vakuutusvalvontavirastossa aloitettiin vuoden 2005 maksatustietoja koskeva ver-
tailu.

Sosiaali- ja terveysministeriö antoi työttömyyskassoille uudet ohjeet jäsenyysasioiden hoi-
tamisesta vuonna 2005. Vuonna 2006 aloitettiin Vakuutusvalvontavirastossa seurantatutki-
mus siitä, miten työttömyyskassat ovat ottaneet toiminnassaan huomioon uudet jäsenyysoh-
jeet ja ne seikat, joihin Vakuutusvalvontavirasto kiinnitti huomiota edellisellä jäsenyysasi-
oiden hoitamisesta koskeneella tarkastuskierroksella.

Kansalaisten yhteydenotot

Kansalaisten kirjeiden perusteella virasto kehotti seitsemässä tapauksessa vakuutusyhtiötä
kiinnittämään huomiota erilaisiin korvauskäsittelyyn liittyviin asioihin, kuten käsittelyaikoi-
hin, suullisiin korvauspäätöksiin ja korvauspäätösten perusteluihin. Useimmat kansalaiskir-
jeet ovat yksittäisiä lähinnä korvauskäsittelyä koskevia valituksia, joten pitkälle meneviä
johtopäätöksiä alan toiminnasta yleisesti ei näiden perusteella voida tehdä.

Virasto on järjestänyt vakuutusyhtiöiden asiakkaita palvelevan neuvontapuhelimen, jossa
lakimies neuvoo vakuutuskuluttajia ja tarvittaessa ohjaa soittajia eteenpäin, jos asia ei kuulu
viraston toimivaltaan. Puheluja tuli vuoden aikana n. 330 kappaletta.

Kansalaisten työttömyyskassojen ja Koulutusrahaston toiminnasta tekemät kantelut koskivat
erilaisia hakemuksen käsittelyyn ja päätöksen antamiseen liittyviä menettelytapoja sekä
työttömyysturvan tasoon ja takaisinperintään liittyviä asioita. Kanteluissa kiinnitettiin hu-
miota myös käsittelyaikoihin työttömyyskassassa. Huomattava osa kanteluista, viisi kapp-
letta, käsitteli yhden työttömyyskassan hallituksen ja kassanjohtajan toimintaa.

Yhdessä työttömyyskassan menettelyä koskevassa kantelussa kiinnitettiin huomiota puhe-
linasioinnista asiakkaalle aiheutuneisiin kustannuksiin. Vakuutusvalvontavirasto selvitti pu-
helinneuvonnan maksullisuutta eri työttömyyskassoissa ja otti erityiseen seurantaan ne työt-
tömyyskassat, joilla oli tällaisia maksullisia puhelinneuvontapalveluita. Kantelun johdosta
Vakuutusvalvontavirasto antoi lakisääteistä vakuutustoimintaa harjoittaville vakuutus- ja
eläkelaitoksille sekä työttömyyskassoille kannanoton, jonka mukaan näiden tahojen on jär-
jestettävä puhelinneuvontansa niin, että asiakkaalta puhelusta perittävä hinta ei ylitä asiak-
kaan oman liittymäsopimuksen mukaista hintaa soitettaessa tavalliseen puhelinnumeroon.

Valvontavaltuuksien käyttö

Kertomusvuoden aikana ei ollut tarpeen ryhtyä merkittäviin hallinnollisiin pakkokeinoihin
valvottavia kohtaan. Valvottavien menettelytapoja koskien annettiin kuitenkin kaksi hu-
mautusta. Edellisenä vuonna vastaavia huomautuksia ei annettu lainkaan. Lisäksi virasto an-
toi valvottaville lukuisia suosituksia mm. tarkastuskertomuksissa ja kansalaiskirjeiden pe-
rusteella annetuissa valvontakirjeissä.

Säätelytoiminta

Vakuutusvalvontavirasto osallistuu vakuutustoimintaa koskevan lainsäädännön kehittämiseen toimimalla asiantuntijana erityisesti valvontaan liittyvissä sosiaali- ja terveysministeriön säädöshankkeissa, antamalla ministeriöille lausuntoja säädösten kehittämistä koskevista ehdotuksista sekä tarvittaessa tekemällä ministeriöille erillisiä aloitteita lainsäädännön muuttamisesta. Virasto myös antaa vakuutuslainsäädännössä olevien valtuutussäännösten perusteella valvottaville tarkempia määräyksiä sekä lisäksi valvontalainsäädännön soveltamista koskevia ohjeita. Nämä määräykset ja ohjeet kootaan kutakin laitostyyppiä koskeviksi määräys- ja ohjekokoelmiksi (MOK).

Lainsäädäntöhankkeisiin osallistuminen

Vakuutusyhtiölaki 2005 työryhmä jätti laajan vakuutusyhtiölain uudistamista koskevan mietintönsä sosiaali- ja terveysministeriölle kertomusvuoden lopulla. Virasto on ollut edustettuna työryhmässä ja sen alatyöryhmissä. Virasto on panostanut merkittävästi voimavarojaan työryhmän työhön (yhteensä n. 1 htv), koska uudella lainsäädännöllä on erityisen suuri merkitys viraston suorittaman valvonnan kannalta. Työryhmän ehdotuksissa viraston käsitykset on pääosin otettu huomioon.

Työeläkelaitosten vakavaraisuutta ja vastuuvelan katetta koskevaa lainsäädäntöä uudistettiin kertomusvuoden aikana. Samassa yhteydessä muutettiin myös työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa koskevia ja eräitä muita säännöksiä sekä Vakuutusvalvontavirastosta annettua lakia. Muutokset perustuivat osin selvityshenkilön ehdotuksiin ja osin virkamiesvalmisteluun. Virastolle annettiin mahdollisuus esittää ministeriölle näkemyksiä lähinnä vakavaraisuus- ja katesäännöksiä koskevista ehdotuksista.

Viraston edustaja osallistui jäsenenä toukokuussa 2006 mietintönsä jättäneen oikeusministeriön vakuutusoppimuslakityöryhmän työhön. Mietinnöstä virasto antoi lausuntonsa oikeusministeriölle marraskuussa 2006.

Lisäksi viraston edustaja osallistui jäsenenä rajat ylittävien sulautumisien ja jakautumisien yhtiöoikeudellista säätelyä selvittäneen työryhmän työhön. Tämä oikeusministeriön asettama työryhmä luovutti mietintönsä ministeriölle joulukuussa 2006.

Kertomusvuoden aikana tulivat voimaan EU:n lisäeläkerahastodirektiivin vaatimat muutokset eläkesäätiölakiin, vakuutuskassalakiin ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettuun lakiin. Virasto oli osallistunut hankkeeseen sekä hallituksen esitystä valmistelleen työryhmän jäsenenä että lausunnonantajana.

Vakuutusvalvontavirasto antoi muun muassa seuraavat lainsäädäntöhankkeita koskevat lausunnot:

- Valmiuslakitoimikunnan mietinnöstä (oikeusministeriö)
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi poikkeusolojen vakuutustakuusta (sosiaali- ja terveysministeriö)
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (sosiaali- ja terveysministeriö)
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi arvopaperimarkkinalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (valtiovarainministeriö)
- luonnoksesta uudeksi tilintarkastuslaiksi (kauppa- ja teollisuusministeriö)
- luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi palosuojelurahastolain muuttamisesta (sisäasiainministeriö)
- ehdotuksesta hallituksen esitykseksi ryhmäkannetta koskevaksi laiksi (oikeusministeriö)
- Tulvavahinkotyöryhmän muistiosta (maa- ja metsätalousministeriö)
- Yritysverotuksen kehittämistyöryhmän 2005:n mietinnöstä (valtiovarainministeriö)

Lainsäädäntöaloitteet

Kertomusvuoden aikana virasto on selvittänyt, voiko työeläkevakuutusyhtiö myydä palveluja eläkesäätiöille ja eläkekassoille ottaen huomioon työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 2 §:n mukaisen yhtiön toiminnan tarkoituksen. Viraston käsityksen mukaan ao. lainkohta ei ole tarpeeksi selkeä asian ratkaisemiseksi ja virasto onkin tehnyt sosiaali- ja terveysministeriölle aloitteen lainsäädännön selkiyttämiseksi. Toistaiseksi aloite ei ole johtanut lainsäädännön muuttamiseen.

Vakuutusvalvontavirasto toimitti kertomusvuoden alussa sosiaali- ja terveysministeriölle Vakuutusyhtiölaki 2005 –työryhmän käyttöön selvityksen henkivakuutusyhtiön kohtuusperiaatteesta. Selvityksessä ehdotettiin harkittavaksi jatkuvuusperiaatteen poistamista, jolloin lisäedut olisivat olleet entistä läpinäkyvämmiin suoraan yhteydessä vakuutusten tuottamaan yli/alijäämään ja vakuutusyhtiön vakavaraisuusasemaan. Kohtuusperiaatteen soveltaminen ja vakuutuskuluttajien intressien valvonta olisi tällöin helpottunut merkittävästi. Tavoite oli myös laajemman läpinäkyvyyden ansiosta luoda vakuutuskuluttajalle parempia edellytyksiä ymmärtää ja arvioida ostamaansa tuotetta ja yhtiön toimintaa.

Viraston määräykset ja ohjeet

Määräys- ja ohjekokoelman ylläpitoon sitoutui merkittävästi viraston resursseja myös kuluneen vuoden aikana, yhteensä 1,7 henkilötyövuotta. Kertomusvuoden aikana annettiin muutoksia viraston määräys- ja ohjekokoelmaan johtuen lisäeläkerahastodirektiivin implementoinnin eläkesäätiö- ja vakuutuskassalakiin aiheuttamista muutoksista. Merkittävimmät lisäeläkerahastodirektiivin implementoinnista aiheutuneet muutokset määräys- ja ohjekokoelmaan liittyivät mm. sijoitustoimintaan ja sijoituspolitiikan julkistamiseen, johdolle asetettaviin hyvämaineisuus- ja ammattitaitovaatimuksiin, sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan sekä rajat ylittävän toiminnan mahdollistamiseen.

Vuoden 2007 alussa tulivat voimaan Vakuutusvalvontaviraston tekemät muutokset viraston määräys- ja ohjekokoelmaan vakuutusyhtiöille, vakuutusyhdistyksille, kolmannen maan vakuutusyhtiöiden edustustoille ja työeläkelaitoksille sekä eläkesäätiöille ja vakuutuskassoille liittyen vuoden 2007 alusta voimaan tulleisiin työeläkelaitosten vakavaraisuutta, vastuuvielan katetta ja hallintoa koskeviin lainmuutoksiin. Virasto linjasi TEL-laitosten sijoitusten luokitteluperusteiden ja näiden perusteiden soveltamista koskevalle selvitykselle asetettavia vaatimuksia sekä yleisesti johdannaissopimusten käyttämistä ja luokittelua. Tämän lisäksi virasto muutti mm. vastuuvielan kattamista, lakisääteisiä vahinkovakuutuslajeja koskevien jakojärjestelmäerien kirjauskäytäntöä sekä johdon luotettavuutta ja kelpoisuutta koskevia määräyksiä ja ohjeita. Johdon luotettavuutta ja pätevyyttä koskevien lainsäädännösten ja viraston ohjeiden muutosten johdosta työeläkevakuutusala on aloittanut yhteisen hankkeen koulutuksen käynnistämiseksi työeläkevakuutusyhtiöiden hallituksen uusille jäsenille.

Kertomusvuoden aikana annettiin vakuutusyhtiöille ja vakuutusedustajille ohje rahanpesun ja terrorismirahoituksen ehkäisemiseksi.

Yhdenmukaisen käytännön aikaansaamiseksi työttömyysetuuksissa sosiaali- ja terveysministeriö antaa yleiset ohjeet. Ohjeet valmistelee Vakuutusvalvontavirasto. Sosiaali- ja terveysministeriö antoi vuonna 2006 Vakuutusvalvontaviraston valmistelemat työttömyysturvain 3 lukua, muutosturvaa ja tietojen luovuttamista työttömyyskassoista koskevat soveltamisohjeet. Ohjeet valmisteltiin yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, työministeriön, Kansaneläkelaitoksen, työnantajaedustajien ja työttömyyskassojen edustajien kesken.

Vuoden lopussa käynnistettiin MOK-prosessin kehityshanke, joka aikataulun mukaan valmistuu helmikuun 2007 aikana. Tarkoituksena on varmistaa entistä laadukkaammat ja riittävän aikaisessa vaiheessa annetut viraston määräykset ja ohjeet.

Tutkimustoiminta

Lain mukaan Vakuutusvalvontaviraston yhtenä tehtävänä on toimia yhteistyössä korkeakoululaitoksen kanssa vakuutusalan, erityisesti vakuutusmatematiikan, tieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen edistämiseksi ja harjoittaa tätä tutkimusta.

Vakuutusvalvontaviraston tutkimusyksikkö teki monipuolista yhteistyötä korkeakoulujen kanssa seminaaritoiminnan, opetuksen ja tutkimuksen alueella.

Tutkimusjohtaja luennoi vakuutusyhtiön rahoituksen riskienhallinnan kurssin Helsingin kauppakorkeakoulussa ja sijoitustoiminnan kurssin Tampereen yliopistossa. Tutkimusyksikkö jatkoi viisi kertaa vuodessa kokoontuvan vakuutusmatematiikan seminaarin järjestämistä yhdessä Helsingin yliopiston kanssa. Tutkimusyksikön edustajat pitivät useita esitelmiä vakuutustoiminnan mallinnuksesta kotimaisissa yliopistoissa. Solvenssi II aihepiiristä esitelmöitiin vakuutusmatematiikkojen maailmankonferenssissa Pariisissa ja Moskovan Finance Academissa.

Tutkimusjohtaja toimi tilastotieteen alaan kuuluvan, eläkkeellesiirtymistä käsittelevän lisenensiaatintyön toisena ohjaajana ja tarkastajana sekä liikkeenjohdon systeemien alaan kuuluvan, yksityisen sektorin työeläkejärjestelmän rahoituksen riskinhallintaa käsittelevän väitöskirjan esitarkastajana.

Tutkimusyksikön edustajat osallistuivat vakuutusalan tapahtumiin ja seminaareihin sekä pitivät niissä esitelmiä. Tutkimusjohtaja jatkoi toimintaansa Euroopan vakuutusmatematiikkojen yhteiselimen Groupe Consultatifin koulutuskomiteassa.

Tutkimusjohtaja kuuluu vuonna 2006 alkaneen TEKES –hankkeen VINHA (Kokonaisvarallisuuden innovatiivisen hallintakonseptin kehittämishanke) johtoryhmään. Hanketta vetää Kuluttajatutkimuskeskus ja sen muina osapuolina on vakuutusalan toimijoita ja useita yliopistotahoja.

Tutkimusyksikön vuonna 2006 julkaisemat tutkimukset on lueteltu viraston internetsivuilla. Lisäksi julkaisujen merkitys vakuutusosalalle on lyhyesti selitetty. Helsingin kauppakorkeakoulun tutkijoiden kanssa yhteistyössä tehdyt tutkimukset ”A financial alliance compromise between executives and supervisory authorities” ja ”A customer view on the most preferred alliance structure between banks and insurance companies” on julkaistu kansainvälisissä referoiduissa tieteellisissä lehdissä. Lisäksi tutkimusyksikön nuoremman tutkijan vuonna 2005 kirjoittama artikkeli ”The Fisher effect, survey expectations and the non-linear dynamics of inflation”, on hyväksytty julkaistavaksi kansainväliseen tieteelliseen lehteen.

Tutkimusyksikön toimintaa voidaan arvioida lain määrittämien tehtävien – vakuutusmatematiikon koulutus, korkeakouluyhteistyö ja oma tutkimus – näkökulmasta seuraavalla tavalla. Vakuutusmatematiikon koulutuksen tukeminen ja korkeakouluyhteistyö on laaja-alaista ja hyvin toimivaa. Tutkimustoiminta on myös laaja-alaista ja keskittynyt vakuutusalan kannalta keskeisiin kysymyksiin. Tutkimustoimintaan kaivataan kuitenkin enemmän syvällisyyttä hyvän kansainvälisen tason saavuttamiseksi. Tähän pyritään keskittämällä tutkimustoimintaa Solvenssi II -aihepiiriin liittyvien riskienhallinta- ja vakavaraisuusmallien tutkimukseen.

Viestintä

Viraston internet-sivuja uudistettiin siten, että viraston lausuntopyyntö määräys- ja ohjekokoelman muutoksista ja saadut lausunnot sekä lausunnoista tehty yhteenvedo ovat nyt luettavissa viraston sivuilta osoitteesta www.vakuutusvalvonta.fi. Internet-sivuilla saatavissa olevia määräys- ja ohjekokoelmia on täydennetty siten, että saatavilla ovat nyt myös kaikki liitteet. Viraston Internet-sivujen kautta kansalaiset voivat myös halutessaan tarkistaa viraston ylläpitämästä vakuutusedustajarekisteristä laillisten vakuutusasiamiehien ja vakuutusmeklaareiden tiedot.

Internetsivujen kokonaisuudistusta suunnittelemaan asetettiin vuoden loppupuolella viraston sisäinen projektiryhmä, joka kartoitti ensin uudistustarpeet ja laati toteutusehdotuksen johtoryhmän hyväksyttäväksi.

Vuoden aikana annettiin yhteensä 16 tiedotetta koskien mm. viraston tekemiä lakisäätteistä tapaturmavakuutusta ja liikennevakuutusta koskevia tutkimuksia sekä viraston kannanottoja puhelinasioinnista asiakkaalle aiheutuvista kustannuksista, vakuutusmeklarin palkkiosta sekä vakuutusmeklarin palvelujen markkinoinnista. Tiedote annettiin myös väärin perustein haetuista ja maksetuista työttömyysvakuutuksen ansiopäivärahoista tehdystä selvityksestä. Virasto julkaisee lisäksi säännönmukaisesti neljännesvuosittain katsauksen vakuutusyhtiöiden vakavaraisuudesta. Työttömyyskassoille lähetettiin Vakuutusvalvontavirastosta kolme tiedotusta, joissa käsiteltiin työttömyysetuuksien toimeenpanoon liittyviä kysymyksiä ja tietojen toimittamista Vakuutusvalvontavirastoon.

Virasto julkaisee vuosittain tilastot vakuutusyhtiöiden ja vakuutuksenvälittäjien toiminnasta sekä työttömyyskassojen toiminnasta, etuusmenoista ja taloudesta. Kuukausittain julkaistaan yhdessä Kansaneläkelaitoksen kanssa tilasto työttömyysetuuksista. Lisäksi toimitetaan tietoja Kansaneläkelaitoksen työttömyysetuusmenoista tekemään vuosijulkaisuun ja erilaisiin Tilastokeskuksen ja sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuihin.

Kertomusvuonna virasto alkoi julkaista lakisäätteisestä työeläkevakuutuksesta ja vapaaehtoisesta eläkevakuutuksesta eläkejärjestelmäkohtaisesti yhteenlaskettuja avainlukuja sekä eräitä laitoskohtaisia tunnuslukuja. Uutena tilastona alettiin julkaista myös tietoja ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa.

Vakuutusvalvontaviraston edustajat luennoivat vuonna 2006 lukuisissa koulutustilaisuuksissa, joissa aiheina olivat mm. Solvenssi II –hanke, valvottavia koskevat uudet lainsäädännökset, määräykset ja ohjeet sekä vakuutusalan valvonta.

Kansainvälinen yhteistyö

Suomen alueella toimivien vakuutusyhtymien sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonta edellyttää virastolta läheistä yhteistyötä erityisesti muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden valvontaviranomaisten kanssa. Näiden viranomaisten kanssa valmisteltiin yhteistyössä valvottavien riskiarvioita. Lisäksi mm. Viron finanssivalvojan kanssa järjestettiin toinen vuosittainen yhteisseminaari, jossa käsiteltiin mm. Solvenssi II –hankkeeseen liittyviä asioita.

Kertomusvuoden aikana virasto on merkittävästi panostanut vakuutusvalvojien komitean CEIOPSin (Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors) työhön erityisesti valmisteltaessa vakuutustoiminnan sääntelyä koskevia neuvoja komissiolle sekä suosituksia vakuutusvalvojien valvontakäytäntöjen yhtenäistämiseksi. Virastolla on jäsen seuraavissa CEIOPSin alatyöryhmissä: kaikissa Solvenssi II alatyöryhmissä (kuusi henkilöä viidessä työryhmässä) sekä vakuutusryhmittymien valvontaa, vakuutusedustajien val-

vontaa, ammatillisia eläkkeitä tarjoavien rahastojen valvontaa ja vakuutusmarkkinoiden vakautta käsittelevissä työryhmissä. Kaikkiaan virasto panosti resurssiaan CEIOPSin alaisuudessa tapahtuvaan työhön noin kaksi htv.

Henki- ja vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuusvaatimuksia ja valvontaa kehitetään EU-tasolla ns. Solvenssi II-projektissa. Projektin toinen koelaskentakierros, ns. QIS2, vietiin läpi vuoden 2006 aikana, ja Vakuutusvalvontavirasto oli tässä CEIOP:n työssä keskeisesti mukana. Tämän laskennan tulokset ovat vielä hyvin alustavia, mutta ne viittaavat kuitenkin siihen, että uudet vakavaraisuusvaatimukset eivät näyttäisi johtavan missään maassa laajoihin pääomitusongelmiin vakuutusalalla. Laskentakaavoja ja niiden kalibrointia tarkennetaan seuraavassa koelaskennassa vuonna 2007. Komission on tarkoitus antaa Solvenssi II:een liittyvä direktiiviehdotus heinäkuussa 2007.

Vakuutusvalvontaviraston edustajat ovat osallistuneet kahden pysyvän Pohjoismaisen työtömyysturvajärjestelmiin liittyvän työryhmän toimintaan. Tämän lisäksi Vakuutusvalvontavirasto on osallistunut Suomen ja Ruotsin työttömyyskassojen ja työvoimaviranomaisten järjestämiin niin sanottuihin raja-aluekongresseihin, joissa käsiteltiin rajojen yli työskentelevien tai toiseen maahan muuttaneiden työntekijöiden työttömyysturvaan liittyviä kysymyksiä.

Vakuutusvalvontavirastossa vierailivat vuonna 2006 Ruotsin työttömyysvakuutuksen valvontaviranomaisen, IAF:n edustajat.

Kansallinen yhteistyö

Valvontayhteistyö Rahoitustarkastuksen kanssa oli hyvin tiivistä. Yhteisesti valvottavista ryhmittymistä, Sampo-ryhmä ja OP-ryhmä, valmisteltiin yhteiset riskiarviot, jotka esiteltiin ryhmittymien johdolle kesäkuussa. Ryhmittymien yhteiset valvontaryhmät kokoontuivat vuoden aikana säännöllisin väliajoin. Vuoden aikana käynnistettiin yhteishanke, jossa selvitettiin rahoitus- ja vakuutusryhmittymien sääntelyn, valvonnan ja raportoinnin kehittämismahdollisuuksia. Keskeistä hankkeessa oli kehittää ryhmittymien riskien arviointia valvonnassa ja ryhmittymien sääntelyyn liittyviä valvonnan kannalta kriittisiä osa-alueita, kuten ryhmittymän vakavaraisuuslaskentaa. Hankkeen tulosten käsittely tapahtuu valvojien johtokunnissa keväällä 2007.

Suomen Pankki, Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto valmistelivat yhdessä kevään 2006 aikana yhteisen keskeisiä suomalaisia finanssiryhmittymiä koskevan stressitestiharjoituksen, jonka tarkoitus on selvittää toimijoiden riskinkantokykyä epäsuotuisten skenaarioiden toteutuessa.

Menettelytapojen valvonnan osalta virasto tapasi säännöllisesti Kuluttajien vakuutustoimiston, Rahoitustarkastuksen sekä Kuluttajaviraston edustajia ajankohtaisissa asioissa. Virastolla oli yhteispalavereja myös Keskusrikospoliisin kanssa.

Vakuutusvalvontavirasto osallistui sosiaali- ja terveysministerin asettaman selvitysmiehen TEL-kilpailua koskevaan selvityksen taustatyöhön. Taustatyöhön osallistui viraston ohella myös Kilpailuvirasto.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan taloudellisuus

Vakuutusvalvontaviraston kokonaismenojen toteutuma alitti tulossopimuksessa budjetoidun.

Kokonaismenot henkilötyövuotta kohti alittivat myös budjetoidun.

Kokonaismenot yhteensä ja henkilötyövuotta kohti v. 2004 – 2006, teur Talousarviomenot = menot ilman poistoja, laskennallisia korkoja ja lomapalkkavelan muutosta					
	2004	2005	2006	% budjetis- ta	2006 budjetti (tulosso- pimus)
Kokonaismenot	5 121	5 437	5 625	86,9	6 471
Henkilöstömenot	3 626	3 820	3 887	84,3	4 611
Muut menot	1 495	1 617	1 738	93,4	1 860
Henkilötyövuodet	65,3	67,6	68,2	89,7	76
* Päätoiminnot	55,9	57,6	58,5	88,6	66
* Hallinto ja tukipalvelut	9,4	10	9,7	97,0	10
Kokonaismenot/henkilötyövuosi					
/kaikki henkilötyövuodet	78,4	80,4	82,5	96,9	85,1
/päätoimintojen henkilötyövuodet	91,6	94,4	96,2	98,1	98,0

Viraston budjetoinnissa ei ole lisäbudjettimahdollisuutta pakollisiin ja ennalta-
arvaamattomiin menoihin, joten virasto joutuu budjetoimaan turvaavasti.

Kokonaismenot osastoittain ja vastuualueittain (Talousarviomenot ilman poistoja, laskennallisia korkoja ja lomapalkkavelan muutosta)					
		2004 tot.	2005 tot.	2006 tot.	2006 budjetti (tulos- sop.)
10 VVV	Vakuutusvalvontavirasto	1 274	1 504	835	1 870
100 VVV	VVV johto + yhteiset	291	374	552	510
101 ASP	VVV Asiantuntijapalvelut (31.1.06 saakka)	485	657	54	830
102 TIL	Tilastotoiminta (31.1.06 saakka)	248	228	16	232
103 TUT	Tutkimustoiminta	250	245	213	298
14 VAK	Vakavaraisuusvalvonta (31.1.06 saakka Vakuutus- valvonta)	1 164	1 186	1 920	1 342
140 VAK	Vakavaraisuusvalvonta (31.1.06 saakka Vakuutus- valvonta/Asiantuntijaryhmä)	388	367	192	474
141 ELVA	Eläkesäät., vak.kassat, lailla per. eläkelaitokset (31.1.06 saakka)	280	287	26	314
142 VAKY	Vakuutusyhtiöt (31.1.06 saakka)	496	532	46	554
144 FINA	Vakuutusryhmittymät ja fi- nanssikonglomeraatit (1.2.06 alkaen)			480	
145 SOLO	Muut vakuutuslaitokset ja valvottavat (1.2.06 alkaen)			415	
146 ERVA	Erityisriskit ja valvonnan tuki			760	

	(1.2.06 alkaen)				
15 MEN	Menettelytapavalvonta	1 036	994	1 034	1 229
150 MEN	Menettelytapavalvonta (1.2.06 alkaen)			94	
143 HEVA	Henki-, eläke- ja vahinkovakuutus (1.2.06 saakka Markkinavalvonta)	438	410	402	541
160 TYVA	Työttömyysvakuutus (31.1.06 saakka Työttömyysetuuksien toimeenpanon valvonta)	598	584	538	688
11 HAL	Hallinto ja sisäiset palvelut	1 647	1 753	1 836	2 030
110 HAL	Hallinto	1 204	1 298	1 087	1 513
111 SIPA	Sisäiset palvelut	443	455	521	518
112 TIHA	Tietohallinto (1.2.06 alkaen)			229	
Yhteensä		5 121	5 437	5 625	6 471

Yhteiskustannukset ja keskitetyt palveluhankinnat on budjetoitu keskitetysti vastuualueille 100 ja 110–112.

Viraston organisaatio muuttui 1.2.2006.

Kokonaismenot kohdennettuna valvontaryhmittäin (t €) (Talousarviomenot ilman poistoja, laskennallisia korkoja ja lomapalkkavelan muutosta)				
Valvottavaryhmä	2004 tot.	2005 tot.	2006 tot.	2006 budjetti (tark.)
1 Henkivakuutusyhtiöt	964	1 019	1 129	1 155
2 Vahinkovakuutusyhtiöt	971	1 008	1 122	1 218
3 Työeläkevakuutusyhtiöt	1 191	1 272	1 472	1 553
4 Eläkesäätiöt ja eläkekassat	569	625	624	686
5 Muut vakuutuskassat	149	160	138	223
6 Lailla perust. eläkelaitokset	32	36	29	26
6.a. Kuntien eläkevakuutus+Valtion ja Kirkon Eläkerahasto	108	104	93	142
7 Eläketurvakeskus	12	14	17	20
8 Vakuutusyhdistykset	151	149	153	200
9 Vakuutusmeklarit	136	171	100	175
9.a. Työttömyyskassat	799	817	702	1 043
9.b. Työttömyysvakuutusrahasto ja Koulutusrahasto	15	25	11	11
10 Muut valvottavat	20	30	31	20
Valvottavaryhmät yhteensä	5 118	5 430	5 622	6 472

Organisaatiomuutos vaikutti jonkin verran kokonaismenojen jakautumiseen valvottavaryhmien välillä.

Valvottavien määrä 31.12. (rekisterissä olevat)

Valvottavaryhmä	31.12.2006	31.12.2005	31.12.2004
Henkivakuutusyhtiöt *)	14	14	15
Vahinkovakuutusyhtiöt *)	24	25	26
Työeläkevakuutusyhtiöt	7	7	7
Eläkesäätiöt *)	96	99	103
Eläkekassat *)	14	14	17
Sairaus- ja muut vakuutuskassat *)	160	165	162
Lailla perustetut eläkelaitokset	3	2	2
Kuntien eläkevakuutus, Valtion eläkerahasto, Kirkon eläkerahasto	3	3	3
Vakuutusyhdistykset	95	96	98
Vakuutusmeklariyhdistykset ja itsen. elinkeinonharjoittajat	72	76	69
Vakuutusmeklarihenkilöt	227	238	262
Työttömyyskassat	36	37	40
Työttömyysvakuutusrahasto + Koulutusrahasto	2	2	2
Muut	6	7	8
Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden edustustot	20	20	21
Yhteensä	779	805	835
Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan ilmoituksia	500	453	415
*) Lukuihin sisältyvät selvitystilassa olevat:			
henkivakuutusyhtiöt	1	1	1
eläkesäätiöt	19	15	11
eläkekassat	2	2	4
sairaus- ja muut vakuutuskassat	5	8	7

Valvottavien määrän muutos aiheutuu lähinnä eläkesäätiöiden ja vakuutusmeklareiden määrän vähenemisestä.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on vireillä hanke Vakuutusvalvontaviraston valvontamaksuja koskevan lain uudistamiseksi. Virasto on laatinut ministeriön käyttöön sen pyytämät koelaskelmat erilaisten maksuperustevaihtoehtojen vaikutusten arviointia varten.

1.3.2 Toiminnan tuottavuus

Henkilötyövuosien toteutuma oli yhteensä 68,2 henkilötyövuotta (89,8 % budjetoidusta).

Henkilötyövuodet osastoittain ja vastuualueittain					
Vastuualue		2004 tot.	2005 tot.	2006 tot.	2006 budjetti (tulosso- pimus)
10 VVV	Vakuutusvalvontavirasto	15,8	18,7	7,2	22
100 VVV	VVV johto + yhteiset	2,0	2,8	4,3	4
101 ASP	VVV Asiantuntijapalvelut (31.1.06 saakka)	6,6	9,3	0,8	11
102 TIL	Tilastotoiminta (31.1.06 saakka)	4,2	3,8	0,3	4
103 TUT	Tutkimustoiminta	3,0	2,8	1,9	3
14 VAK	Vakavaraisuusvalvonta (31.1.06 saakka Vakuutusvalvonta)	17,9	17,3	28,4	19
140 VAK	Vakavaraisuusvalvonta (31.1.06 saakka Vakuutusvalvonta/ Asiantuntijaryhmä)	5,0	4,4	2,2	6
141 ELVA	Eläkesäät., vak.kassat, lailla per. eläkelaitok- set (31.1.06 saakka)	5,0	5,0	0,4	5
142 VAKY	Vakuutusyhtiöt (31.1.06 saakka)	7,9	8,0	0,7	8
144 FINA	Vakuutusryhmittymät ja finanssikonglome- raatit (1.2.06 alkaen)			6,8	
145 SOLO	Muut vakuutuslaitokset ja valvottavat (1.2.06 alkaen)			6,7	
146 ERVA	Erytysriskit ja valvonnan tuki (1.2.06 alka- en)			11,6	
15 MEN	Menettelytapavalvonta	17,7	17,5	17,9	20
150 MEN	Menettelytapavalvonta (1.2.06 alkaen)			0,9	
143 HEVA (MAR)	Henki-, eläke- ja vahinkovakuutus (31.1.06 saakka Markkinavalvonta)	6,7	6,5	6,9	8
160 TYVA	Työttömyysvakuutus (31.1.06 saakka Tyött.etuuksien toimeenpanon valv.)	10,9	11,0	10,1	12
11 HAL	Hallinto ja sisäiset palvelut	14,0	14,1	14,7	15
110 HAL	Hallinto	5,1	6,0	4,6	6
111 SIPA	Sisäiset palvelut	8,9	8,1	9,2	9
112 TIHA	Tietohallinto (1.2.06 alkaen)			0,9	
Yhteensä		65,3	67,6	68,2	76
Päätoiminnot		55,9	57,6	58,5	66
Hallinto ja tuki- palvelut		9,4	10,0	9,7	10

Virasto budjetoit vuodelle 2006 yhteensä 76 virkaa, josta toteutui 68 htv. Lisäksi sosiaaliturvamenojen prosenttialennus pienensi henkilöstömenoja.

Henkilötyövuodet valvottavaryhmittäin				
Valvottavaryhmä	2004 tot.	2005 tot.	2006 tot.	2006 budj. (tark.)
1 Henkivakuutusyhtiöt	9,1	9,4	10,7	10,8
2 Vahinkovakuutusyhtiöt	9,9	10,4	11,3	11,9
3 Työeläkevakuutusyhtiöt	9,6	9,1	11,5	11,2
4 Eläkesäätiöt ja eläkekassat	7,0	7,4	7,4	7,9
5 Muut vakuutuskassat	2,4	2,4	2,2	3,2
6 Lailla perust. eläkelaitokset	0,3	0,4	0,5	0,4
6.a. Kuntien eläkevakuutus, Valtion - ja Kirkon eläkerahasto	1,5	1,5	1,3	1,6
7 Eläketurvakeskus	0,1	0,1	0,1	0,1
8 Vakuutusyhdistykset	1,9	2,1	1,7	2,2
9 Vakuutusmeklarit	2,3	2,3	1,2	2,6
9.a. Työttömyyskassat	11,2	11,6	9,9	12,6
9.b. Työttömyysvakuutusrahasto ja Koulutusrahasto	0,3	0,4	0,3	0,5
10 Muut valvottavat	0,3	0,4	0,4	0,5
Valvottavaryhmät yhteensä	55,9	57,6	58,5	65,5
Hallinto ja sisäiset palvelut	9,4	10,0	9,7	10
Kaikki yhteensä	65,3	67,6	68,2	75,5

Henkilötyövuosien budjetoitua alempaan toteutumaan vaikutti osaltaan se, että uusien virkojen täyttäminen ei sujunut täysin suunnitellussa aikataulussa.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA, Vakuutusvalvontavirasto yhteensä, teur 1)				
	2004 tilin- päättös	2005 tilin- päättös	2006 tilin- päättös	2006 talousarvio (tulossopi- mus)
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
* Maksullisen toiminnan myyntituotot 1) 2)	5 121	5 437	5 625	6 471
* Maksullisen toiminnan muut tuotot	1	0	0	
Tuotot yhteensä (=bruttotuotot/talousarvio)	5 121	5 437	5 625	6 471
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	53	83	80	90
* Henkilöstökustannukset	3 720	3 826	3 921	4 611
* Vuokrat	583	624	722	700
* Palvelujen ostot	591	669	673	760
* Muut erilliskustannukset	130	206	192	240
Erilliskustannukset yhteensä	5 077	5 408	5 588	6 401
KÄYTTÖJÄÄMÄ	44	29	37	70
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustan- nuksista				
* Tukitoimintojen kustannukset				
* Poistot	135	109	63	170
* Laskennalliset korot	20	16	13	30
* Yhteistoiminnan kulukorv. virast./lait.	18	19	22	20
* Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	173	144	98	220
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 250	5 553	5 686	6 621
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-129	-115	-61	-150
Kustannusvastaavuus, %	97,5	97,9	98,9	97,7
Lisäyksenä investointimenot	120	18	48	50
Vähennyksenä:				
* Poistot	-135	-109	-63	-170
* Laskennalliset korot	-20	-16	-13	-30
* Lomapalkkavelan + sivukul. muutos	-94	-6	-33	
* Poistetut/myyntitappiot		-2		
Vähennykset yhteensä	-249	-134	-110	-200
Bruttomenot/talousarvio	5 121	5 437	5 625	6 471
Nettotulot/talousarvio	0	0	0	0
1) Kustannusvastaavuuslaskelmaa on jatkettu talousarvion mukaisiin nettotuloihin. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta (479/1944). Sosiaali- ja terveysministeriön päätökset Vakuutusvalvontaviraston valvonnassa olevien valvontamaksun perusteista ja Vakuutusvalvontaviraston maksuunpanopäätökset. 2) Maksuperustelaki (150/1992). Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ja Vakuutusvalvontaviraston palveluhinnasto. 3) Sisältää VEL-perusteisen kuntoutuksen (mom. 28.80.24) kustannuksia v. 2003: 2 018 eur				

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA, vakuustarkastuksen valvontamaksuilla katettava toiminta, teur 1)				
	2004 tilin- päättös	2005 tilin- päättös	2006 tilin- päättös	2006 talousarvio (tulossopi- mus)
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
* Maksullisen toiminnan myyntituotot 1)	4 942	5 231	5 349	6 231
* Maksullisen toiminnan muut tuotot	1	0	0	
Tuotot yhteensä (=bruttotulot/talousarvio)	4 942	5 231	5 349	6 231
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	51	81	77	85
* Henkilöstökustannukset	3 583	3 667	3 712	4 453
* Vuokrat	566	606	693	673
* Palvelujen ostot	573	649	646	729
* Muut erilliskustannukset	126	200	184	229
Erilliskustannukset yhteensä	4 899	5 203	5 313	6 169
KÄYTTÖJÄÄMÄ	43	28	37	62
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
* Tukitoimintojen kustannukset				
* Poistot	131	106	61	164
* Laskennalliset korot	20	16	12	29
* Yhteistoiminnan kulukorv. virast./lait.	18	19	22	20
* Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	168	141	95	213
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 067	5 343	5 408	6 382
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-125	-112	-59	-151
Kustannusvastaavuus, %	97,5	97,9	98,9	97,6
Lisäyksenä investointimenot	116	18	46	42
Vähennyksenä:				
* Poistot (ml myyntitapp. poistot)	-131	-108	-61	-164
* Laskennalliset korot	-20	-16	-12	-29
* Lomapalkkavelan muutos	-91	-6	-32	
Vähennykset yhteensä	-241	-130	-105	-193
Bruttomenot/talousarvio	4 942	5 231	5 349	6 231
Nettotulot/talousarvio	0	0	0	0
1) Kustannusvastaavuuslaskelmaa on jatkettu talousarvion mukaisiin nettotuloihin. Laki vakuustarkastuksen kustantamisesta (479/1944). Sosiaali- ja terveysministeriön päätökset Vakuutusvalvontaviraston valvonnassa olevien valvontamaksun perusteista ja Vakuutusvalvontaviraston maksuunpanopäätökset.				

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA, maksuperustelain mukaiset suoritteet, teur 1)				
	2004 tilin- pää- tös	2005 tilin- pää- tös	2006 tilin- pää- tös	2006 talousarvio (tulossopi- mus)
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
* Maksullisen toiminnan myyntituotot 1)	179	206	276	240
** Liiketaloudellisista suoritteista	10	10	12	10
** Julkisoikeudellisista suoritteista	169	196	264	230
Tuotot yhteensä	179	206	276	240
(=bruttotulot/talousarvio)				
KUSTANNUKSET				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
* Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	2	3	5
* Henkilöstökustannukset	137	160	208	158
* Vuokrat	18	18	29	27
* Palvelujen ostot	18	19	27	31
* Muut erilliskustannukset	4	6	8	11
Erilliskustannukset yhteensä	178	206	275	232
KÄYTTÖJÄÄMÄ	1	0	1	8
Maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
* Tukitoimintojen kustannukset				
* Poistot	4	3	3	6
* Laskennalliset korot	1	0	1	1
* Yhteistoiminnan kulukorv. virast./lait.	1			
* Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	5	4	3	7
Kokonaiskustannukset yhteensä	183	210	278	239
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)	-4	-3	-3	1
Kustannusvastaavuus, %	97,9	98,4	99,1	100,4
Lisäyksenä investointimenot	4	1	2	8
Vähennyksenä:				
* Poistot	-4	-3	-3	-6
* Laskennalliset korot	-1	0	-1	-1
* Lomapalkkavelan muutos	-3	0	-1	
Vähennykset yhteensä	-8	-4	-5	-7
Bruttomenot/talousarvio	179	206	276	240
Nettotulot/talousarvio	0	0	0	0
1) Kustannusvastaavuuslaskelmaa on jatkettu talousarvion mukaisiin nettotuloihin. Maksuperustelaki (150/1992). Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Vakuutusvalvontaviraston palveluhinnasto.				

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

Kertomusvuoden aikana yhdessä Rahoitustarkastuksen kanssa määriteltiin tuloksellisuuden seurantaan varten mittarit yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittaamiselle. Lisäksi Vakuutusvalvontavirasto määritteli toiminnallisen tuloksellisuuden mittarit. Mittarit on otettu käyttöön vuoden 2007 tulossopimusta laadittaessa mutta niitä käytetään soveltuvin osin jo vuoden 2006 toiminnasta raportoitaessa. Mittareiden täysimääräinen käyttö edellyttää kuitenkin vielä vuonna 2007 joidenkin raportointijärjestelmien kehittämistä.

Prosessien ja toiminnan läpinäkyvyys

Viraston toiminnan läpinäkyvyyttä parannettiin mm. lisäämällä viraston Internet-sivuille lausuntopyynnöt, saadut lausunnot sekä lausuntojen yhteenvedot.

Vakavaraisuusvalvonnassa toimintatapoja on muutettu viime vuosina merkittävästi tavoitteena edistää vuorovaikutusta valvottavien kanssa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkastusprosessit ovat vuorovaikutteisia ja palautteena tarkastuksista valvottavalle annetaan kertomus tarkastushavainnoista. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymiin kuuluvien vakuutusyhtiöiden johdolle esiteltiin kuluneena vuonna ensimmäisen kerran valvojan laatimat riskiarviot. Kuluvana vuonna järjestetään useampia tällaisia tilaisuuksia.

Kertomusvuoden aikana virastossa tehtiin sisäisen valvonnan kartoitus ja aloitettiin säännöllinen riskien tunnistaminen ja niiden hallintakeinojen arviointi ja kehittäminen. Erillisenä projektina toteutettiin työttömyysvakuutuksen menettelytapojen ja soveltamiskäytännön tarkastustoimintaa koskeva riskianalyysi. Tässä yhteydessä määriteltiin toiminnan tavoite, tärkeimmät tehtävät ja toimintaa uhkaavat riskit sekä arvioitiin nämä riskit. Merkittävimpien riskien osalta määriteltiin riskin hallintakeinot, joiden pohjalta laadittiin merkittävimpiä tehtäväalueita koskevat toimintaohjeet. Riskianalyysin tuloksia käytettiin hyväksi myös laadittaessa työttömyysvakuutusyksikön toimintasuunnitelmaa.

Toimintavuonna viraston tasa-arvosuunnitelmaa päivitettiin siten, että siinä huomioitiin myös valtavirtaistamisen ja yhdenvertaisuuden edistäminen viraston toiminnassa vakuutusvalvojana ja asiantuntijana.

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritteiden määrä, kpl	2006
Tarkastuskertomukset	15
Riskiarviot	14
joista yhtiön johdolle esiteltiin	5
Vakuutusmarkkinaselvitykset	8
Kansalaiskirjeet	81
Kansainväliset työryhmät;	9
osallistujat,	9
kokoukset	47
Tiedotus- ja koulutustilaisuudet kpl	42
Tiedotteet	16
Tutkimuksen	
julkaistut artikkelit	4
esitelmät, kotimaiset	5
esitelmät, ulkomaiset	2
projektit ja hankkeet	2

Maksuperustelain mukaiset päätökset ja luvat	2006	2005	2004
Sääntöjen vahvistamis- tai muuttamispäätökset	190	149	205
Vakuutusedustajan rekisteröintihakemukset	431	83	62
Sulautumista, jakautumista, yhteisömuodon muuttamista, vakuutuskannan tai vakuutustoiminnan luovuttamista, vastuun siirtämistä ja eläkesäätiön ylikatteen palauttamista koskevat päätökset	25	46	43
Jäsenmaksun vahvistamispäätökset (työttömyyskassat)	37	38	41
Muut pyynnöstä annettavat luvat ja päätökset	44	35	37
Vakuutusteknisten perusteiden vahvistamispäätökset	14	32	25
Yhtiö- tai yhdistysjärjestyksen vahvistamista tai muuttamista koskevat päätökset	15	13	14
Kaikki yhteensä	756	396	427
Rekisteriotteet ja todistukset	196	192	159

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Kertomusvuoden aikana virasto tehosti toimintaansa mm. muuttamalla organisaatiotaan. Menettelytapavalvontaosastolle tuli yksi uusi tarkastusyksikönpäällikkö ja vakavaraisuusvalvontaosastolle kaksi tarkastusyksikönpäällikköä ja yksi prosessipäällikkö. Uudistuksen tavoitteena on parempi esimiestyö, toiminnan ohjaus ja sitä kautta parempi palvelukyky ja tehokkuus.

Viraston tarkastustoiminnan laadunvarmistuksen perusteena on tarkastajan käsikirja, johon vuoden aikana lisättiin sisäinen ohje valvottavien sijoitustoiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkastamista varten sekä ohje minimivalvontamenettelystä ja riskiherkkien toimijoiden tunnistamisesta. Päätösten ja lupien käsittelyn tavoiteajaksi asetettiin yksi kuukausi viimeisen lisäselvityksen saapumisesta.

	2006	2005	2004
<i>Päätösten ja lupien käsittelyajat:</i>			
- keskimääräinen käsittelyaika (pv)	38,7	41,8	41,5
- valmistunut tavoiteajassa (%) ⁵	62,6		
Valitukset viraston antamista päätöksistä	2		
- päätösten pitävyys valitusasteessa	50 %		
virastosta tehdyt kantelut	1		

⁵ Päätösten valmistumisen tavoiteajaksi on osastokohtaisissa toimintasuunnitelmassa asetettu 30 päivää viimeisen lisätiedon saapumisesta

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstö v. 2004 - 2006	2006	2005	2004	Muutos, %
Henkilöstörakenne:				
Henkilöstön määrä	73	73	72	1,4
Henkilötyövuodet	68,2	67,6	65,3	4,5
Henkilöstön keski-ikä	45,5	45,4	44,1	
Henkilöstön ikä:				
alle 45-vuotiaita	35	36	38	
yli 45-vuotiaita	38	37	34	
Vakinaiset	71	68	68	
Määräaikaiset	2	5	4	
Kokoaikaiset	70	71	72	
Osa-aikaiset	3	2	0	
Osaamisen varmentaminen:				
Koulutusvuorokaudet/htv	2	2	2	
Työhyvinvointi:				
Työtyytyväisyysindeksi		3		
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneitä	0	0	0	
Sairauspoissaolot, pv/htv	10,6	14,0	11,1	
Naisten osuus johtotehtävistä, %	75	75	75	
Hallinnonalan tuottavuusohjelma:				
Eläkkeelle siirtyneitä	1	0	0	
Muutoin vapautuneita virkoja	1			
Uusia virkoja	5	0	2	
Täytettyjä virkoja	7	2	5	
Uusiin tehtäviin sijoitettuja vakinaisia virkamiehiä	3	0	0	
Täydennys-/uudelleen koulutusvuorokaudet	0	0	0	
Palvelukeskuksen käyttöönotto, työn määrä, htv	0,4	0	0	

Toimintavuoden aikana virastossa otettiin käyttöön uusi palkkausjärjestelmä.

Virasto käynnisti yhdessä henkilöstön kanssa keväällä 2006 laajan työhyvinvoinnin kehittämishankkeen. Edellisenä vuonna tehdyn ilmapiirikyselyn sekä toimintavuoden kevään TYHY-päivien työskentelyn pohjalta viraston työhyvinvointistrategian painopisteiksi nousivat johtaminen ja esimiestyö, työyhteisötyöskentely sekä muutoksen hallinta. Hankkeen osa-alueet ovat asiantuntijoiden johtaminen, arvot arjessa, osallistava johtaminen ja rakentava vuorovaikutus sekä projektien hallinta.

Työyhteisön kehittämishankkeen tavoitteina ovat toimiva ja hyvinvoiva työyhteisö, työhyvinvointia tukeva johtaminen sekä parantuneet työtyytyväisyysbarometrin tulokset. Hanke on kilpailutusvaiheessa.

Tulosopimuksen mukaista henkilöstön ja toiminnan kansainvälisen arvioinnin tarpeellisuutta ja mahdollisia toteuttamistapoja ei ole selvitetty.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Vakuutusvalvontaviraston toiminta on budjetoitu tulomomentilla 12.33.05 Vakuutusvalvontaviraston tulot (nettobudjetoidut), jonka määräraha on 0 euroa. Rahoitustavasta johtuen kustannusvastaavuuslaskelmat on laadittu jatkettuna, talousarvion mukaisesti nettotuloihin päätyvänä laskelmana, jossa on huomioitu lisäyksenä investointimenot (käyttöomaisuushankinnat) sekä vähennyksenä poistot, laskennalliset korot ja lomapalkkavelan muutos.

Johtuen kustannusten toteutumisesta budjetoitua pienempänä ja maksuperustelain mukaisten suoritemaksujen pienestä lisäyksestä tilinpäätöksessä kirjattavat valvontamaksutuotot olivat n. 882 teur (14,2 %) budjetoitua pienemmät. Tuottoja maksuperustelain mukaisista suoritteista kertyi n. 36 teur (15 %) budjetoitua enemmän.

Valvontamaksutuotot muodostivat tuotoista 95 %. Maksuperustelain mukaisten suoritteiden tuotoista (5 % tuotoista) oli julkisoikeudellisista suoritteista 95,6 % ja liiketaloudellisista suoritteista 4,4 %.

Johtuen kustannusten toteutumisesta budjetoitua alhaisempina valvontamaksulaskutuksesta muodostunut laskutusylijäämä kasvoi merkittävästi. Laskutusylijäämä oli tilivuoden lopussa yhteensä vajaat 1,2 meur, mikä kirjattiin lyhytaikaisena velkana vuoden 2007 valvontamaksutuotoksi. Laskutusylijäämän lisäys edellisestä vuodesta oli vajaat 469 teur (67,3%). Tilinpäätöksessä kirjattiin laskutusylijäämää siten n. 390 teur enemmän kuin vuoden 2007 valvontamaksulaskutuksessa ennakoitiin. Valvontamaksulaskutuksessa v. 2007 huomioitiin laskutusylijäämää 775 teur.

Arvonlisäveromenot on rahoitettu sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan talousarvionmomentilta 33.01.19.

Valvontamaksutuotot on kustannuslaskennassa kohdennettu valvottavaryhmille.

Kustannuslaskennassa työpanos vakuutuksenantajien lukuun toimivien vakuutusasiamiesten ja osittain myös vakuutusmeklarien osalta on siirretty ao. vakuutuksenantajien valvottavaryhmille niiden vakuutusmaksutulon (tilinpäätös 2004) jakosuhteessa (henkivakuutusyhtiöt 21,4 %, vahinkovakuutusyhtiöt 21,2 %, työeläkevakuutusyhtiöt 56,3 % ja vakuutusyhdistykset 1,1 %). Vakuutuksenantajien lukuun toimivia vakuutusasiamiehiä on n. 7 000.

Siirrettävät osuudet ovat:

- Vakuutusasiamiehet (3,4 henkilötyövuotta), nettokustannukset yhteensä 78 teur
- Meklarit (1,3 henkilötyövuotta), kustannukset 78 teur ja aikaisempi laskutusaliäämä 150 teur.

Valvontamaksujen maksuunpano toteutui vuonna 2006 seuraavasti.

Valvottavaryhmä	VALVONTAMAKSUJEN MAKSUUNPANO, teur			YHTEENSÄ v. 2006	
	Laskutus v. 2006				Kertynyt laskutusylijäämä (+)/alijäämä (-) v. 2005 ./. saat. poistot
	Kiinteät mak- sut	Suh- teell. mak- sut	Yht.		
1 Henkivakuutusyhtiöt	105	1 023	1 128	31	1 159
2 Vahinkovakuutusyhtiöt	187	891	1 078	229	1 308
3 Työeläkevakuutusyhtiöt	52	1 344	1 396	101	1 497
4 Eläkesäätiöt ja eläkekassat	79	612	691	-58	632
5 Muut vakuutuskassat	120	43	163	118	281
6 Lailla perust. eläkelaitokset	7	16	23	7	30
6 a. Kunt.eläkevak., Valtion Eläkerah., Kirkon Eläkerah.	45	81	126	34	160
7 Eläketurvakeskus	15	0	15	6	20
8 Vakuutusyhdistykset	73	86	159	224	383
9 Vakuutusmeklarit	57	37	94	-176	-82
9 a. Työttömyyskassat	138	754	892	200	1 092
9 b. Tyött.vak.rah. ja Koul.rahasto	13	11	24	-12	12
10 Muut valvottavat	5	24	29	-7	22
Valvottavaryhmät yhteensä	897	4 921	5 818	697	6 514

Kustannusten kohdennus oli valvottavaryhmittäin:

Valvottavaryhmä	TILINPÄÄTÖS 31.12.2006, teur KUSTANNUSTEN KOHDENNUS		
	Välittömät henki- löstökustannuk- set	Muut kustan- nukset	Kustannukset yhteensä
1 Henkivakuutusyhtiöt	712	418	1 129
2 Vahinkovakuutusyhtiöt	693	429	1 122
3 Työeläkevakuutusyhtiöt	717	755	1 472
4 Eläkesäätiöt ja eläkekassat	407	218	624
5 Muut vakuutuskassat	97	41	138
6 Lailla perust. eläkelaitok- set	24	5	29
6 a. Kunt.eläkevak., Valtion Eläkerah., Kirkon Eläkerah.	63	31	93
7 Eläketurvakeskus	4	13	17
8 Vakuutusyhdistykset	86	67	153
9 Vakuutusmeklarit	70	30	100
9 a. Työttömyyskassat	496	207	702
9 b. Tyött.vak.rah. ja Koul.rahasto	10	1	11
10 Muut valvottavat	22	9	31
Valvottavaryhmät yhteensä	3 399	2 223	5 622

Valvontamaksujen laskutusylijäämä oli 31.12.2006 yhteensä 1 165 teur, josta vuoden 2007 valvontamaksulaskutuksessa huomioitiin 775 teur.

Valvottavaryhmä	VALVONTA- MAKSU- LASKUTUS yhteensä teur	Vähennetään:		LASKUTUSYLIJÄÄMÄ (+)/ALIJÄÄMÄ (-), teur			Valvonta- maksu-tuotot v. 2006 yhteensä (= kustannukset ./. maksuper. suoritt.tuotot) teur
		Kohden- netut kustan- nukset yhteensä	Maksu- per.lain muk. suorit- teiden mak- sutuotot*) + muut tuotot ./. saatavien poistot	Tilinpäätös 2006	Valvonta- maksu- laskutuksessa v. 2007 käytetty arvio	Vertailu: Tilinpäätös v. 2006 - arvio	
1 Henkivakuutusyhtiöt	1 159	1 129	32	29	43	-13	1 098
2 Vahinkovakuutusyh- tiöt	1 308	1 122	32	185	182	4	1 090
3 Työeläkevakuutus- yhtiöt	1 497	1 472	63	2	32	-30	1 409
4 Eläkesäätiöt ja eläkekassat	632	624	50	58	21	38	574
5 Muut vakuutuskas- sat	281	138	41	184	124	61	97
6 Lailla perust. eläke- laitokset	30	29	1	2	5	-3	28
6 a. Kunt.eläkevak., Valtion Eläkerah., Kirkon Eläkerah.	160	93	0	67	21	47	93
7 Eläketurvakeskus	20	17	0	3	1	2	17
8 Vakuutusyhdistykset	383	153	12	240	197	44	141
9 Vakuutusmeklarit	-82	100	15	-16	-23	6	85
9 a. Työttömyyskassat	1 092	702	24	413	174	239	678
9 b. Tyött.vak.rah. ja Koul.rahasto	12	11	1	2		2	10
10 Muut valvottavat	22	31	3	-6		-6	28
Valvottavaryhmät yhteensä	6514	5622	273	1165	775	391	5 349

*) Jakamattomat tuotot yhteiskustannusten vähennyksenä

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteutuma oli määrärahan (nettotulot 0 eur) mukainen.

Johtuen pääasiassa henkilötyövuosien ja henkilösivukustannusten toteutumisesta budjetoitua alhaisempina menojen ja tulojen toteutuma alitti talousarvion perusteluissa määritellyt (vajaat 6,5 meur) n. 846 teur (13,1 %). Talousarvion mukaisten bruttomenojen toteutuman kasvu edellisestä vuodesta oli n. 188 teur (3,5 %).

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan kulujen lisäys edelliseen vuoteen nähden oli n. 137 teur (2,5 %).

Henkilötyövuosien toteutuma (68,2 htv) alitti budjetoidun (76 htv) n. 8 henkilötyövuoden verran ja kasvoi vain 0,6 htv edellisestä vuodesta (67,6 htv). Koska myös henkilösivukulujen osuus palkkamenoista pieneni vajaalla 2,5 %-yksiköllä, henkilöstömenot kasvoivat edellisestä vuodesta vain n. 94 teur (n. 2,5 %). Palkkasumman lisäys oli n. 121 teur (4 %) ja henkilösivukulujen vähennys n. 45 teur (- 5,7 %). Sivukuluista eläkekulujen kasvu oli n. 29 teur (4,9 %) ja muiden henkilösivukulujen vähennys 74 teur (36,3 %)

Vuokrien lisäys johtuen lisätilan vuokrauksesta oli n. 98 teur (15,7 %).

Johtuen atk-laitteistohankintojen siirtymisestä v. 2005 leasing-vuokraukseen poistonalaisen käyttöomaisuuden arvo on alentunut ja poistoja kirjattiin n. 46 teur (42 %) edellisvuotta vähemmän.

1.6.4 Tase

Käyttöomaisuushankinnat (n. 48 teur) muodostuivat pääasiassa uusien työtilojen kalustohankinnoista. Käyttöomaisuuden arvo pieneni n. 15 teur (15 %).

Johtuen pääosin laskutusylijäämän lisäyksestä lyhytaikaisen vieraan pääoman lisäys edellisestä vuodesta oli n. 512 teur (n. 34 %).

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Vakuutusvalvontavirasto huolehtii talousarviolain 24 b §:n ja talousarvioasetuksen 69 §:n mukaisesti siitä, että sisäinen valvonta järjestetään asianmukaisesti sekä sen omassa toiminnassa että toiminnassa, josta virasto vastaa. Tarkempia määräyksiä sisäistä valvontaa koskien on annettu viraston taloussäännössä, työjärjestyksessä sekä viraston sisäisissä määräyksissä ja ohjeissa (VVV-käsikirja).

Sisäinen valvonta on viraston johtamisen apuväline. Sisäisen valvonnan menettelyt kytkeytyvät viraston toimintaprosesseihin ennalta ohjaavana, toimintarutiineihin sisältyvänä tai jälkikäteen tapahtuvana toimintojen ja varojen käytön seurantana. Sisäisellä valvonnalla pyritään varmistamaan virastolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja tunnistamaan sekä hallitsemaan mahdolliset tavoitteita uhkaavat riskit.

Kertomusvuoden aikana yhdessä Rahoitustarkastuksen kanssa määriteltiin tuloksellisuuden seurantaan varten mittarit yhteiskunnallisen vaikuttavuuden mittaamiselle. Lisäksi VVV:n osalta määriteltiin toiminnallisen tuloksellisuuden mittarit. Mittarit on otettu käyttöön vuoden 2007 tulossopimusta laadittaessa. Niitä käytetään soveltuvin osin jo vuoden 2006 toiminnasta raportoitaessa. Mittareiden täysimääräinen käyttö edellyttää kuitenkin vielä vuonna 2007 joidenkin raportointijärjestelmien kehittämistä.

Viraston sisäisen valvonnan arvioinnin pohjaksi tehtiin kertomusvuoden aikana selvitys viraston sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Siinä keskityttiin etenkin toiminnan ohjauksen ja seurannan menettelyihin. Selvityksessä kuvattiin käytössä olevat sisäisen valvonnan menetelmät, kartoitettiin alustavasti toimintaa uhkaavia riskejä ja tunnistettiin ensisijaiset kehittämiskohteet. Selvitys toteutettiin osittain samalla menetelmällä, jolla tehdään vakuutusyhtiöiden sisäisen valvonnan tarkastukset. Viraston sisäisen valvonnan tila on arvioitu käyttämällä VM:n suosittamaa COSO ERM – viitekehykseen perustuvaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa.

Viraston johtoryhmä kartoitti vuoden 2007 alussa viraston toimintaa uhkaavat keskeiset riskit, niiden hallitsemiseksi olemassa olevat hallintakeinot sekä tarvittavat uudet hallintakeinot.

Viraston toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisimmiksi teki-jöiksi tässä kartoituksessa todettiin

- resurssien määrällinen riittävyys ja oikea osaamisprofiili ottaen huomioon tulevaisuuden muuttuvat vaatimukset
- henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen
- valvottavien varautuminen rahoitusmarkkinoiden äkilliseen korjausliikkeeseen
- lainsäädännön selkeys
- onnistunut viestintä sidosryhmille
- vakuutusmarkkinoilla tarjolla olevien tuotteiden riittävä seuranta

Vakuutusvalvontaviraston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet. Kehittämistarpeita liittyy edelleen mm.

- riskienhallinnan määrämuotoisuuden lisäämiseen
- johtokunnalle annettavaan raportointiin
- viestintään
- seurantamenetelmien dokumentointiin ja tarkempaan käytön ohjeistukseen
- projektien hallintaan
- toiminnan jatkuvuussuunnitteluun

Viraston osto- ja myyntilaskutuksen ja maksuliikenteen siirtäminen Valtiokonttorin palvelukeskuksen tietojärjestelmiin syyskuusta 2006 lähtien mahdollistaa entistä paremmin vaarallisten työyhdistelmien välttämisen taloushallinnossa. Palvelujen toimivuudessa on edelleen parannettavaa, mikä edellyttää tehokasta ostopalvelutoiminnan valvontaa.

1.8 Arviointien tulokset

Vakuutusvalvontavirastosta ja sen toiminnasta ei ole tuloksellisuuden ja toiminnan vaikuttavuuden kokonaisarviointia. Virastossa vuonna 2007 aloitettavan Kaiku-hankkeen yhteydessä on tarkoituksena ottaa käyttöön laatuarviointijärjestelmä.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Vakuutusvalvontavirastossa ei ollut toimintavuoden aikana otsikossa tarkoitettuja väärinkäytöksiä tai takaisinperintöjä.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Vakuutusvalvontaviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osasto, momentti ja tilijaottelu	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006	Tilinpäätös 2006	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %	
Osasto 11 Verot ja veroluonteiset tulot	934,54	1 374,42	1 374,42	0,00	100,0	
11.04.01.1. Arvonlisävero	934,54	1 374,42	1374,42	0,00	100,0	
Osasto 12 Sekalaiset tulot	0,00	0,00	0,00	0,00		
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala						
12.33.05 Vakuutusvalvontaviraston tulot (nettob)	0,00	0,00	0,00	0,00		
Tuloarviotilit yhteensä	934,54	1 374,42	1 374,42	0,00	100,0	
Pääluokka, momentti, tilijaottelu, määrärahalaji	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006	Talousarvion 2006 määrärahojen käyttö vuonna 2006	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2006	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio
Pääluokka 33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	294 866,92	320 184,76	320 184,76	0,00	320 184,76	0,00
33.01.19. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	294 866,92	320 184,76	320 184,76	0,00	320 184,76	0,00
Määrärahatilit yhteensä	294 866,92	320 184,76	320 184,76	0,00	320 184,76	0,00

3. TUOTTO- JA KULULASKELMA

VAKUUTUSVALVONTAVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2006 - 31.12.2006		1.1.2005 - 31.12.2005	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	5 624 756,43		5 436 699,42	
Muut toiminnan tuotot	<u>20,62</u>	5 624 777,05	<u>5 436 699,42</u>	5 436 699,42
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-80 438,74		-83 011,55	
Henkilöstökulut	-3 920 580,05		-3 826 499,12	
Vuokrat	-722 257,18		-624 153,09	
Palvelujen ostot	-672 664,45		-668 802,07	
Muut kulut	-191 406,42		-205 583,65	
Poistot	-63 485,18		-109 404,43	
Sisäiset kulut	<u>-22 178,03</u>	<u>-5 673 010,05</u>	<u>-18 751,65</u>	<u>-5 536 205,56</u>
JÄÄMÄ I		-48 233,00		-99 506,14
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	203,48		493,81	
Rahoituskulut	<u>-473,49</u>	-270,01	<u>-437,94</u>	55,87
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>168,24</u>	168,24		
JÄÄMÄ II		-48 334,77		-99 450,27
JÄÄMÄ III		-48 334,77		-99 450,27
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	1 374,42		934,54	
Suoritettut arvonlisäverot	<u>-320 184,76</u>	<u>-318 810,34</u>	<u>-294 866,92</u>	<u>-293 932,38</u>
TILIKAUDEN KULUJÄÄMÄ		<u>-367 145,11</u>		<u>-393 382,65</u>

4. TASE

VAKUUTUSVALVONTAVIRASTON TASE

31.12.2006

31.12.2005

VASTAAVAA

KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET
SIJOITUKSET

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat oikeudet	20 811,45		47 792,33	
Muut pitkävaikutteiset menot		20 811,45	690,56	48 482,89

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Koneet ja laitteet	8 560,58		19 688,62	
Kalusteet	56 314,96	64 875,54	32 545,39	52 234,01

KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET
SIJOITUKSET YHTEENSÄ

85 686,99 100 716,90

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS

LYHYTAIKAISET SAAMISET

Myyntisaamiset	15 388,74		12 510,62	
Siirtosaamiset	19 139,37		10 804,38	
Muut lyhytaikaiset saamiset	128,62	34 656,73	89,51	23 404,51

VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ

34 656,73 23 404,51

VASTAAVAA YHTEENSÄ

120 343,72124 121,41

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA****VALTION PÄÄOMA**

Edell. tilikausien pääoman muutos	-1 361 844,33		-999 169,65	
Pääoman siirrot	-148 669,80		30 707,97	
Tilikauden kulujäämä	<u>-367 145,11</u>	-1 877 659,24	<u>-393 382,65</u>	-1 361 844,33

VIERAS PÄÄOMA**LYHYTAIKAINEN**

Ostovelat	87 671,57		85 735,16	
Tilivirastojen väliset tilitykset	92 107,95		89 958,84	
Edelleen tilittävät erät	70 704,43		63 205,35	
Siirtovelat	581 457,79		549 922,89	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 166 061,22</u>	<u>1 998 002,96</u>	<u>697 143,50</u>	<u>1 485 965,74</u>

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ

1 998 002,96

1 485 965,74

VASTATTAVAA YHTEENSÄ120 343,72124 121,41

5. LIITETIEDOT

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 1. Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1) Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Vakuutusvalvontaviraston budjetoinnissa ei ole tapahtunut muutoksia edellisestä talousarviovuodesta.

2) Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi:

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole ulkomaanrahan määräisiä saamia, velkoja tai muita sitoumuksia.

3) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen:

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen arvostus- ja jaksotusperiaatteissa ja -menetelmissä ei ole tapahtunut muutoksia edelliseen vuoteen.

4) Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä:

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätös ei sisällä edellisiin vuosiin kohdistuvia merkittäviä tuottoja ja kuluja/ talousarviotuloja ja -menoja.

5) Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoiset tilinpäätösvouden tietojen kanssa:

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksessä edellistä vuotta koskevat tiedot ovat vertailukelpoisia tilinpäätösvouden tietojen kanssa.

6) Selvitys tilinpäätösvouden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa:

Vakuutusvalvontaviraston, tilinpäätösvouden jälkeiset olennaisimmat tapahtumat on ilmoitettu toimintakertomuksessa.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettotulot ja menot

Momentti	Tilinpäätös 2005	Talousarvio 2006	Tilinpäätös 2006	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
12.33.05					
Bruttotulot	5 437 193,23	6 471 000	5 625 148,77	-845 851,23	86,9
Bruttomenot	5 437 193,23	6 471 000	5 625 148,77	-845 851,23	86,9
Nettotulot	0.00	0.00	0.00	0.00	

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole siirrettyjä/ peruutettuja määrärahoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2006	2005
Henkilöstökulut	3 172 409,41	3 032 953,42
Palkat ja palkkiot	3 139 104,55	3 018 461,17
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	33 304,86	14 492,25
Henkilösivukulut	748 170,64	793 545,70
Eläkekulut	617 864,52	589 126,83
Muut henkilösivukulut	130 306,12	204 418,87
Yhteensä	3 920 580,05	3 826 499,12
Johdon palkat ja palkkiot, josta	354 881,79	343 436,73
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	240,00	240,00
Johto	240,00	240,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöönsä mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta.

Poistojen tekeminen aloitetaan käyttöönottoaikakauden alusta lukien.

Poistosuunnitelmaa muutettiin 1.1.2002 alkaen siten, että aineettomien hyödykkeiden ja ATK-laitteiden sekä toimistokoneiden ja -laitteiden poistoaika lyhennettiin kolmeksi vuodeksi aikaisemmasta viidestä vuodesta.

Muutetun poistosuunnitelman mukaisia poistoaikoja on sovellettu 1.1.2002 jälkeen hankittuun omaisuuteen ja virastossa 1.1.2002 olleeseen ATK-laitteistoon, jolloin poistoperuste on ollut tasapoisto jäännösarvosta jäljellä olevana poistoaikana.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännösarvo
Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto	3	33,33 %	0
	V. 1999-2001 hankitun omaisuuden osalta:			
	* VVV:n hankkimat: 5 vuotta		20,00 %	0
	* STM:stä siirtyneet: alkuperäisen poistosuunnitelman mukaisesti			0
Aineelliset hyödykkeet:				
Koneet ja laitteet:				
ATK-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,33 %	0
Toimistokoneet ja -laitteet	Tasapoisto	3	33,33 %	0
	* VVV:n hankkimat: 5 vuotta		20,00 %	0
	* STM:stä siirtyneet: alkuperäisen poistosuunnitelman mukaisesti			0
Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	3	33,33 %	0
Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20,00 %	0
Kalusteet	Tasapoisto	5	20,00 %	0

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet		Yhteensä
	112	114	
Hankintameno 1.1.2006	212 829,73	143 514,69	356 344,42
Lisäykset	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2006	212 829,73	143 514,69	356 344,42
Kertyneet poistot 1.1.2006	165 037,40	142 824,13	307 861,53
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	26 980,88	690,56	27 671,44
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2006	192 018,28	143 514,69	335 532,97
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2006	20 811,45	0,00	20 811,45

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	125	126	127	
Hankintameno 1.1.2006	56 916,02	52 691,36	150 607,32	260 214,70
Lisäykset	3 081,25	0,00	45 374,02	48 455,27
Vähennykset	0,00	0,00		0,00
Hankintameno 31.12.2006	59 997,27	52 691,36	195 981,34	308 669,97
Kertyneet poistot 1.1.2006	47 680,28	42 238,48	118 061,93	207 980,69
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	7 397,61	6 811,68	21 604,45	35 813,74
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00		0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2006	55 077,89	49 050,16	139 666,38	243 794,43
Arvonkorotukset	0,00	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2006	4 919,38	3 641,20	56 314,96	64 875,54

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot			Muutos
	2006	2005	2006 - 2005
Korot euromääräisistä saamisista	203,48	493,81	-290,33
Rahoitustuotot yhteensä	203,48	493,81	-290,33
Rahoituskulut			Muutos
	2006	2005	2006 - 2005
Korot euromääräisistä veloista	51,18	195,82	-144,64
Muut rahoituskulut	422,31	242,12	180,19
Rahoituskulut yhteensä	473,49	437,94	35,55
Netto	-270,01	55,87	-325,88

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole lainoja

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole arvopapereita tai oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole taseen rahoituseriä tai velkoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Vakuutusvalvontavirasto ei ole myöntänyt valtiontakauksia, - takuita.

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole merkittäviä vastuusitoumuksia.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole rahastoituja varoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole rahastoituja varoja

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole valtionvelkoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Vakuutusvalvontavirastolla ei ole valtionvelkoja.

Vakuutusvalvontaviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot.

Vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/ 1944) nojalla on tehty seuraavat kirjaukset:

Vakuutustarkastuksen valvontamaksuista kertynyt laskutusylijäämä 31.12.2005 yhteensä 696 633,17 euroa on tuloutettu lyhytaikaisista veloista (liikekirjanpidon tili 26296) vuoden 2006 valvontamaksutuloksi (liikekirjanpidon tili 30320 ja talousarviotili 1233053).

Laskutusylijäämä 31.12.2006 on yhteensä 1 165 334,92 euroa. Laskutusylijäämä on kirjattu lyhytaikaiseksi velaksi (liikekirjanpidon tili 26296).

6. ALLEKIRJOITUKSET

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 6. maaliskuuta 2007

Ylijohtaja
Johtokunta

Tarmo Pukkila

Carin Lindqvist-Virtanen

Anneli Tuominen

Pekka Laajanen

Matti Louekoski

Hely Salomaa
ylijohtaja